

5692

Az Uj
és l

Cikk
forrás

Kézirat
megőrzés

Dr. Kámásetter Robert

Budapest

Diszter 2 11 e 8

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
utca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

A tisztesség jutalma

Amióta a világ-világ, az emberek soha-
sem fizettek szívesen adót.

Nem is csoda. Nagy pénzeket vettek el
tőlük, anélkül, hogy cserébe azonnal
valami konkrét ellenszolgáltatást kaptak
volna.

Ha pedig az államot fenn kell tartani,
hát tartsa fenn más. Miért éppen X.,
vagy Y.?

Igy szóltak az adófizetők. És ezer fur-
fang, megannyi fondorlat, no és a mi
helyi viszonyaink között tekintélyes bak-
sások működnek közre, az adótörvények
paragrafusainak kijátszásánál.

Csak egyetlen kategória maradt, amely
rendesen, pontosan eleget tett az állam-
mal szembeni kötelezettségeinek. Amely
nem vett részt az állam és az adófizető
közötti élet-halálharcban.

A tisztviselők. Szegények, bevallták
becsületesen sovány havi jövedelmüket.
Es fizették pontosan, hónapról-hónapra,
a globális, meg a másikat.

Azoktól, akik eltitkolják jövedelmek-
et, nem tud az állam újabb pénzeket ki-
préselni.

Mit csinál erre Argetoianu? Nem azok-
tól kér, akik eltitkolják, hogy mennyiük
van, hanem azokra akasztja a kötelet,
akik bevallják, hogy mennyiük nincs.

Jön a „rendkívüli” adó. A tisztesség és
becsület megérdemelt jutalma.

Es meg kell hagyni, királyi jutalom.

Megszavazzák?

Ez a kérdés vibrál égető kisérgyszten-
ciák százezreinek szeme előtt.

Megszavazzák-e?
A képviselőkről, meg a szenátorokról
van szó.

A nemzeti bizalom okiratilag igazolt
letéteményeséről.

Az ő kezükbe van most letéve a magán-
tisztviselők és alkalmazottak sorsa.

Különösebb illúziókat a parlamentek-
hez sohasem fűztünk.

Nálunk azért rendeztek mindig választá-
sokat, hogy legyen ki megszavazza a
mindenkori kormányok mindenkorai javas-
latait.

Olyan szabály ez, amely alól a szak-
értők kormányának parlamentje sem ké-
pezhet kivételt.

A képviselők és szenátor urak azonban
most az egyszer megmondhatnák a
dolgát.

Nem kérjük, hogy lelkiismereti kérdést
csináljanak abból: vajjon meglehet-e egy
immorális, igazságtalan és káros törvény-
javaslatot szavazni.

De a nemzet képviselői megértő embek-
nek. Napi 800 lejt huznak az államot,
akár csinálnak valamit érte, akár nem.
Es havi hateret lejt kapnak a parlamenti
szünetben, tehát még akkor is, amikor
nem is csinálhatnak érte semmit.

Gondolják meg: Vajjon akkor is igen-
nel szavaznának, ha az ő zsiros napi-
diájuk kegyetlen megadóztatásáról volna
szó...?

Ki az uszító?

A történész, aki hazája legszomorubb
korszakának legszomorubb történelmét esi-
nálja, manifesztumot intézett az ország
népéhez. Kár, hogy Jorga ugyis mint tör-
ténéstanár, ugyis mint miniszterelnök nem
érheti már meg azt a történelmi távlatot,
mely megérdemelt bírálatot fog mondani
a manifesztum szelleme s így az ő szemé-
lye és politikai természete felett is. Kár,
mert ez a kései bírálat lesz az igazi bü-
ntetés (mert elfogultlan büntetés) azért
az inhumánus, fellengző gögtől fűtött
gondolatvilágért, amely ebben a mani-
fesztumban a legklasszikusabb történelmi
érzékletlenséggel érvényesül.

Szinte elképped az ember, amikor ezt a
manifesztumot olvassa és önkéntelenül
felteszi a kérdést: vajjon aki ezt írta,
valóban egy európai értelemben vett tör-
ténész, vagy csak egy keleti önkényur, aki

Lupu bejelentette, hogy ő a rend pártjának az elnöke és az álta- lános béke harcosa

Hamangiu mégis elkészíti a köztisztviselők vagyonának revíziójáról szóló törvényjavaslatot. Maniu Gyula sze- mélyesen fogja benyújtani mandátumáról való lemondását

Bucuresti-Bukarest, november 21. Ma
dél előtt kezdődött meg Bukarestben a dr.
Lupu-féle parasztpárt kétnapos kongressz-
usa. Az egybegyűlteket üdvözlő beszéd
után dr. Lupu vázolta az ország helyzetét
és hogy a pártja milyen politikát kíván
folytatni. A pártvezér kijelentette, hogy
ő a rend pártjának az elnöke. A parasztpárt
mintapolitikát kell üzzön. Mindenek
fölött tántoríthatatlan hive az ország
alkotmányának, valamint a monarchia-
nak. Elszánt harcosa az általános béke-
nek és ennek érdekében megfelelő terve-
zeteket fog kidolgozni, amelyeket adott
esetekben a Népszövetség elé fog terjesz-
teni. Ezt a pacifista szellemet fogják
propagálni nemcsak ő maga, hanem párt-
jának tagjai is. Dr. Lupu expozéját a
megjelentek hatalmas óvációval fogad-
ták.

A nemzeti parasztpártnak sürgő-
sen meg kell oldania az elnök-
válságot

Bucuresti-Bukarest, november 21. A
Cuvântul szerint a nemzeti parasztpárt
vezető bizottsága tegnap este 7 órakor
ülést tartott Mihalache elnökletével,
amelyen főleg Vaída ismeretes kérését
tárgyalták behatóan. Az ülés résztvevői
belátták, hogy a pártnak differenciák
merültek fel és éppen ezért a tagok
szolidaritására apellálnak. Megvittatták
a párt két frakciója közötti ellentéteket,
valamint az Ilfov megyei és fővárosi párt
tagozatok egyesítése körüli problémákat.
A végén arra a konklúzióra jutottak az
ülést résztvevői, hogy a párt sürgősen
oldja meg az elnökválságot, hogy azután
az egy kézről történő vezetés állítsa hely-
re a pártnak dülő viszályokat.

Maniu Gyula képviselői mandá-
tumáról is lemond

Politikai körökből nyert értesüléseink
szerint Maniu Gyula közelebről fel-
olvassa a parlamentben képviselői man-
dátumáról való lemondását. Ez alkalom-
mal, mint hírlök, több ugyancsak ellen-
zéki, de más pártállású képviselők
Maniut eme elhatározásának megmásmítá-
sára fognak igyekezni majd rábírní, ami

azzal az indokolással, hogy Maniunak
nem szabad hiányoznia a román parla-
mentből. Ez az akció, ha megvalósul,
hosszu ideig szenzációját fogja képezni
a belpolitikai életnek.

Hamangiu mégis elkészíti a
vagyonrevízióról szóló tör-
vényjavaslatot

Hamangiu igazságügyi miniszter ma
dél előtt fogadta a bérlők szövetségének
küldöttését, amely memorandumot fog-
lalva, átnyújtotta az igazságügyminisz-
ternek a legutóbbi kongresszus határozatait.
A memorandum legfőbb pontjai a
lakbértörvénynek a jelenlegi viszonyok-
hoz való módosítása, valamint a havi ház
bérfizetés kérdésének rendezése. Ha-
mangiu a küldöttésnek megígérte, hogy
a memorandum áttanulmányozza és an-
nak megtörténte fog érdemleges választ
adni a bérlők szövetségének.

Egyébként Hamangiu igazságügyminisz-
ter a következő törvényjavaslatokat ké-
szül betervezni a törvényhozás elé:
belső közigazgatásról bírái testület hitel-
intézetének, valamint a köztisztviselők
vagyonrevíziójáról szóló javaslatokat,
melyek közül ez utóbbi váltja ki az ország
lakossága körében a legnagyobb érdeklő-
dést.

Jorga lapja válaszol a sajtó-
támadásokra

A bukaresti sajtó legutóbbi kormány
ellen intézett támadásaira vonatkozólag,
amelyet a sajtószabadság megsértése vál-
tott ki a lapokból, ma a „Neamul Romá-
nesc”. Jorga miniszterelnök lapja hosz-
szabb cikkben válaszolt. A lap szerint
Romániában az alkotmány alapján álló
sajtószabadság van. Természetesen ennek
értelmében a lapok szabad bírálat tár-
gyává tehetik bármikor a kormány mű-
ködését, azonban minden olyan tartalma
és tendenciájú cikk, amely lázításra,
vagy anarchikus megmozdulásra nyujt-
hatna apot, maga után vonja a büntető-
jogi következményeket és mint ennek
velejárókat, a lap elközbását is.

a világ leglázásabb történelmi deliriumá-
ban olajjal akarja oltani az egekig csap-
kodó tüzeket?

Az egocentrizmusnak, az individualista
fennhéjzásnak, a szubjektív túlzásnak
valósággyal iskolapéldája ez a manifesz-
tum, mely uszítással vádol meg minden
pártot, minden embert és minden osztályt,
aki és amely a Jorga-kormány egyedül
üdvözítő bölcsességében kételkedni mer és
antik felistenek göggyével vonja kétségbe,
hogy nálánál több esze lehetne valakinek,
vagy valakinek — hogy végül is a nyom-
or és kétségbeesés hangját, mely párto-
kon és tömegek ajkain keresztül hangzik
fel — uszító felelőtlen munkájának bé-
lyegezze meg.

Holott, ha már uszításról van szó, talán
elsősorban a maga házatáján kellene sö-
pörnie a Jorga-kormány. Ha van val-
aki, aki a lakosság fájdalmát izgatja,
ugy elsősorban nem a sajtó és nem a pár-
tok „demagógiája”, hanem azok a kor-
mányintézkedések, melyek minden idegen
beavatkozás nélkül teszik izgatottá az
atmoszférát s melyek a szociális belátás
teljes hiányával és érzékletlenségével vég-
zik el azt az uszítást az ország népe köré-
ben, melyet Jorga kizárólag a pártoknak

és a sajtónak akar tulajdonítani.

Ha Jorga szankciókat ígér be a sajtó
ellen és végleg el akarja fojtani a gyüle-
kezési és szabad véleménynyilvánítás jo-
gát, egyidejűleg üdvösen cselekednék, ha
a sajtó-kormány ellen is alkalmazná az
önfegyelmet, a belátást, a kritika fegy-
verét.

Am a nyugtalan lelkiismeretek termé-
szetrajzához tartozik — s ezt Jorga, a
történész tudhatná legjobban —, hogy sa-
ját háborgásukat a külső világ zajának
elnémításával próbálják lecsillapítani.
Csak ez a nyugtalan lelkiismeret hiheti
azt, hogy az embereket eredményesen iz-
gatni lehet ott és akkor, ahol és amikor
az izgulásra nincs különösebb okuk. Hogy
felelőtlen uszító munkája eredményes
lehet ott és akkor, ahol és amikor a ke-
délyek még elviselhetőnek találják az
életet és az adott körülményeket.

Nem. Aki ma uszítókról beszél, haza-
beszél. Nem a pártok, nem a komoly sajtó
az, amely uszít, hanem azok a reakciós
izü kormányintézkedések, amelyek nem szá-
molnak a lakosság egyes rétegeinek anyagi
és morális teherbíróképességével.

Az uszítás vádját éppen ezért utasítjuk
vissza és hártjuk át az illetékesekre.

VILÁG TŰKRE

Herriot a jövő embere

A francia radikális szocialisták
pártja legutóbbi párizsi kongressz-
sán immár másodikban elnökévé vá-
lasztotta Herriot. Franciaország belső
életének sorsdöntő jelentőségű esemé-
nye ez, de bizonyára a világ fejlődé-
sére is ki fog hatni. Herriot nemcsak
mint államférfi mutatkozott bölesnek
és erősnek, hanem mint Franciaország
második városának polgármestere köz
igazgatási téren is rendkívüli képessé-
geket árult el. Az ilyen nagyvonalu
embereket ellenségek nélkül el sem le-
het képzelni. Herriot saját pártjában
sem rendelkezik osztatlan népszerűség
fölött és a legutóbbi községi választá-
sok alatt legjobb barátai és hivei tá-
madták. Herriot azonban győzött és
ez a győzelem helyreállította tekiüté-
lyét a párton belül és presztízst szer-
zett számára kifelé.

Herriot ma ismét a politika előte-
rében áll és pártja azon dolgozik,
hogy hatalomra kerüljön. A párt az
utóbbi években, mialatt ellenzékben
állott, átesoportosult és reorganizáló-
dott. A tömegek hangulata közben ugy
szólván intőzményesült a radikális
szocializmus irányában. Maguk a mér-
sékelt pártok is, amelyek mostanában
hatalmon vannak, csak úgy tudják tar-
tani magukat, hogy a nagy problémák
megoldásának ígéretei közül éltek szoc-
ialista és radikális szocialista jel-
szavakkal. A mérsékelt pártok mind-
azonáltal egyre mélyebben ássák a
szakadékot, mely őket a baloldali pár-
toktól elválasztja. Ennek a politiká-
nak meg vannak a maga természetes
következményei; elsősorban, hogy a
radikális szocialista párt erejének tu-
data fokozódott, ambíciója felfrissült
és bizakodása egyre realisabb alakot
ölt.

A francia lapok már most vitatják,
vajjon a radikális szocialista párt ké-
pes-e megváltoztatni a parlamenti hely-
zetet az áprilisi választások előtt. A
legtöbb újság kételkedik ebben és pe-
dig főleg azért, mert Laval miniszter-
elnök nem fogja keresni az alkalmat,
hogy Herriot csapatával összemérje
erejét. Laval minden eszközt meg fog
ragadni arra, hogy a radikális szocia-
listákkal való parlamenti háborusá-
got elkerülje. Viszont Herriot sem
fogja keresni az összetűzést, hanem
ehelyett elő fogja készíteni az orszá-
got arra, hogy pártja rövidesen ura-
lomra jusson. Minden kilátás meg van
erre. Már látjuk, hogy Herriot poli-
tikájának iránytűje felé lendülnek a
dolgok és pedig abból, hogy a kamara
mérsékeltjeinek egy része egyre azon
iparkodik, hogy Herriottel és pártjá-
val politikai és parlamenti szövetsé-
get kössön. Főleg Andre Tardieu ki-
vánja és szorgalmazza ezt a koncent-
rációt és bizonyos, hogy a miniszter-
elnök boldog lenne, ha ilyen közeledés
megtörténne. Ebben a pillanatban azon-
ban nem várható semmiféle közeledés
minthogy Laval nem javasolhat olyan
szövetséget, amely nagyobb áldozatok
ra kötelezhetné. Minthogy pedig Her-
riot visszaszerzett autoritását nem
akarja kockára tenni azzal, hogy a
jobboldaliak támogatását elfogadja, a
fegyverbarátság nem igen várható.
Ha előre nem látott események nem
jönnek közbe, ha miniszter-krízisek
elkerülhetők lesznek, akkor fel kell
tételünk, hogy a francia parla-

mentben a helyzet változatlanul megmarad. Ha áprilisig nem jön közbe olyan gazdasági vagy pénzügyi katasztrófa, amely pánikot idézhet fel, biztosra vehető hogy a baloldali pártok: a radikális szocialisták, a republikánus szocialisták, a független szocialisták és a kommunisták ötvenhatvan új mandátumot nyernek és ezzel többséget kapnak a törvényhozás házában. A tények ereje pedig ebben az esetben Herriot személyét előtérbe lendítené. Ha egy tiszta szocialista kormány kerülne az ügyek élére, akkor a kormány tartama tisztán Eduard Herriotól függne. Ugyancsak tőle, a polgári beállítottságú politikustól függne egy olyan kormány élettartama, amely szocialistákból állana és radikális szocialistákból. Ha azonban a radikális szocialisták több mandátumot nyerének, mint egyik vagy másik baloldali párt és a szocialisták nem igénylik támogatásukat Herriotnak, biztosra vehető, hogy Herriot elvállalja a mérsékelt támogatását és egy fedél alatt dolgozva velük. Ez a lehetőség foglalkoztatja ma a francia politikát, mert ez áll legközelebb a valószínűséghez.

Franciaország ma a legkonszolidáltabb állama Európának, természeti kincsei, ipara, exportja, gyarmatainak javai és főleg az a földrajzilag zárt egység, amely a szükséges javakkal, élelmiszerekkel, textillel, fűtőanyaggal látja el a francia népet anélkül, hogy bármilyen tekintetben is igénybe kellene vennie idegen országok segítségét, mégis a világkrisz hullámai eljutnak a bőségnek és áldásnak ebbe a kivételes országába és a tömegek radikális program felé figyelnek. Herriot nem annak a politikának hirdetője, amely gyors és gyökeres, tehát forradalmi átalakulást követeli. Polgári politikus, aki azonban érzi, hogy a mai állapotokon a fennálló keretek között aligha lehet változtatni. Új orientálódást keres a gazdagok osztályának előjogai leépítésével, a munkának anyagi és erkölcsi megbecsülésével, a kollektív érdekeinek kihangsúlyozásával. Ez a politika ma a legnépszerűbb Franciaországban ahol a munkanélküliség még nem olyan égető problémája az államnak, mint Angliának, Németországnak és Olaszországnak. Franciaországban az osztály-ellentétek még nem élesedtek olyan harsány lendületbe, hogy teljes felborulástól kellene tartani. Herriot politikája bizonyára meg fogja mutatni Európa többi országai számára a krízisből való békés kivezető utat. Lehetséges, hogy a példát követni fogják és ez a jobbik eset. A krízis sima elmulása mindenkinek jól kívánása. A jövő — és pedig a közeljövő — fogja megmutatni: a kiegyenlítődés politikája, vagy az erőszak fog-e diadalmasodni.

UJ FRŐS VALVO-CSÖVEK

által a kis rádióké. zülék óriási lesz; ha rádiót vesz, kérje a VALVO-csőveket.

VALVO

SELECT MOZGÓ

Ma

SELECT MOZGÓ

AZ ÁL MARSALL

szenzációs vigjáték, főszerepekben: VLASTA BURIAN és RODA RODA

Hétfői kezdettel

OLIMPIA

MOLNÁR FERENC világhírű darabja nyomán, főszerepekben: NORA GREGOR és TEO SHALL.

Meghalt a lengyelországi antiszemita zavargások második zsidó áldozata is

Középiskolás diákok rendeznek antiszemita tüntetéseket a lengyelországi kisvárosok uccáin

Varsó, november 21. A lengyelországi antiszemita zavargások az egész hét folyamán tovább tartottak. A lengyel kormány helyenként foganatosított rendszabályai nem tudták megakadályozni azt, hogy hol a nagyobb centrumokban, hol pedig a kisebb vidéki városokban lángoljon fel a zsidógyűlölet. Mindenütt ugyanazok a jelenetek ismétlődtek meg: a zsidó diákokat kiverik az egyetemről, a zsidó járókelőket fényes nappal verik véresre az utcákon, a zsidó üzletek kirakatait és a zsidó intézmények épületeinek ablakait beverik. Egész Lengyelország területén közel 400 sebesültje és immár két halottja is van a zsidóellenes kilengéseknek, amelyek kétségtelenül egyik legszomorubb fejezetét alkotják a zsidóság szenvedéseiben hiányt nem szenvedő történetének.

Vilnában számos üzletet leromboltak

A legsúlyosabb méreteket Vilnában öltötték a zavargások. Az egyetemről kiinduló kilengések véres uccái tüntetéssé fajultak. A zsidó lakta utcák szomorú pusztulás képét mutatják. Számos üzletet teljesen leromboltak és kiraboltak. Nem egy kereskedő kénytelen volt üzletében tölteni az éjszakát, hogy megmaradt áruja fölött őrkdjék. Összesen hatvan üzletet romboltak le, a zsidó sebesültek száma körülbelül ötvenre tehető. A rendőrség kerekén száz tüntetőt tartóztatott le. A zsidó és demokraták lapok szerkesztőseit rendőrség őrzi, miután a tüntetők a „Kurjer Wilenszki” című demokratika lap szerkesztőségét lerombolták.

Az összetűzések során egy Wazlawski nevű lengyel diák, akit követ dobtak meg fején, meghalt. Wazlawskit az egész országban, mint az antiszemita mozgalom mártírját ünneplik, holott a hatóságok is megerősítik a feltevést, hogy a diákot egy, a zsidóknak szánt kő ölte meg. Aba Szimanowicz zsidó diák, akit élevesztélyesen sebesítettek meg a verekedő huliánok, két napi borzalmas szenvedés után behalt sérüléseibe. A vilnai antiszemita diákok határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint mindaddig nem engedik a zsidó hallgatókat az egyetemre járni, amíg Wazlawski gyilkosa elő nem kerül. A lengyel diákok kétezer főnyi antiszemita tömeg részvételével temették el, de ez alkalommal újabb zavargásokra nem került sor.

Varsóban szakadatlanul tartanak a zavargások

Varsó, november 21. A lengyel fővárosban az elmúlt pénteken ismét kiújultak a zavargások, amelyek szombaton és hétfőn folytatódtak. Az antiszemita diákok kis csoportokba verődve, rohmozták meg a zsidó járókelőket és véresre verték őket. A zsidó kereskedelmi centrumokban pánik keletkezett, a kereskedők bezárták üzleteiket. Este a huliánok elállották a szórakozó helyek bejárait, a zsidó vendégeket kegyetlenül bántalmazták. Szombaton a rendőrség csak nagy erőfeszítések árán tudta biztosítani az istentiszteletek zavartalan megtartását.

Katonai szolgálatra rendelik be a zavargásokban résztvevő diákokat

Varsó, november 21. A lengyel kormány elhatározta, hogy a tüntetésben résztvevő diákokat haladéktalanul katonai

szolgálatra rendeli be. Százharminc diák már meg is kapta a katonai behívóját. A varsói rendőrség állítólag utasítást kapott, hogy a tüntetések megismétlődése esetére fegyverét használja.

A lengbergi egyetemet, ahol kiújultak a zavargások, bizonytalan időre bezárták. A vilnai zavargások következtében a zsidó kereskedők és magánosok több mint 200 ezer zloty kárt szenvedtek. A károsultak száma kettőszázötven. A vilnai hatóságoknak százharminchat zsidó sebesültről van tudomásuk. A kormány Dobrowsky vilnai rendőrfőnököt és

Briand pozíciója újra megrendült a francia kormányban?

Párizs, november 21. Politikai körökben úgy hirtlik, hogy Briand pozíciója a kormányban újra megrendült. Lehetséges, hogy Laval rekonstruálni fogja kormányát s kihagyja az új kormányból a külügyminisztert. Számolni kell azaz, hogy a vasúti tarifák emelése és a pótválasztások eltörlése ügyében benyújtott kormányjavaslatoknak igen számottevő ellenzékük lesz a törvényhozásban s a kormány leszavazása sincsen kizárva.

Venizelosz elejtette az új választások kiírásának tervét és elítélte a cyprusi görögök szabadságmozgalmát

Az ellenzék is támogatja a görög kormány pénzügyi politikáját

Athén, november 21. A görög parlament tegnap esti ülésén felszólalt Venizelosz miniszterelnök, aki kifejtette azokat az intézkedéseket, amelyeket a kormány a dramma értékének fenntartására fog tenni.

Venizelosz után felszólalt Caldarisz, a néppárt vezére, aki az egész ellenzék nevében kijelentette, hogy az ellenzék elláll a kormány pénzügyi politikája elleni haretől és hogy legelőjálisabban együtt akar működni a kormánnyal a pénz értékének megóvása terén.

A parlament nagy tapssal fogadta Caldarisz bejelentését.

Ezután ismét felszólalt Venizelosz és kijelentette, hogy az ellenzék békés nyilatkozata után nincs többé ok arra, hogy kiírják a választásokat.

Politikai körök véleménye szerint az ellenzék a választásoktól való félelmében adta fel a harcot a kormány pénzügyi politikája ellen, mert attól tartott, hogy a kormány még nagyobb választási győzelmet aratna, mint legutóbb.

Venizelosz miniszterelnök parlamenti beszédében a kormány külpolitikájáról is nyilatkozott. Közölte azt a megegyezést, amely a görög és bolgár kormányok között létrejött a jóvátétel ügyében a Hoover-moratórium tartamára és annak a reményének is kifejezést adott, hogy a két ország között a közeljövőben általános megegyezésre kerül a sor és barátság szerződés megkötéséről is szó lehet. A görög miniszterelnök ezután hangsúlyozta Izmed pasa török miniszterelnök és Tefvik Ruzsdi bej török külügyminiszter athéni látogatásának és tárgyalásainak fontosságát és a legszívélyesebb han-

ggon nyilatkozott a török-görög tanácskozásokról. Venizelosz kijelentette, hogy a két nép teljesen jóváhagyta kormányainak politikáját. A görög-török együttműködés rendkívül kedvező eredményeket hozott már eddig is — mondotta.

A cyprusszigei lázadással kapcsolatban Venizelosz elítélte egyes görög lapok magatartását, amelyek a cyprusi lázadással kapcsolatban angol katonák állítólagos kilengéseiről irtak. Mi jól tudjuk — mondotta Venizelosz —, hogy Nagy-Britannia a civilizáció legmagasabb fokán áll. Cyprusnak, Dodekanezosznak meg kell értenők, hogy a görög állam nem tűrheti, hogy az ő földjén bármiféle akciót tervezzenek a szigetnek rendje és békéje ellen. Cyprus és Dodekanezosz egész lakossága tudja, hogy mindaddig, amíg Nagy-Britannia és Olaszország azon az állásponton áll, hogy érdekei megkövetelik ezeknek a szigeteknek megszállását, senki se tudja ezt megdönteni és megakadályozni. Görögország ezzel szemben azt óhajtja, hogy az a barátság, amely Görögország és Olaszország, valamint Görögország és Anglia között fennáll, továbbra is zavartalan maradjon. A dodekanezi kérdést úgy is meg lehet oldani, hogy Olaszország két-három szigetet megtart, a többi pedig visszaadja Görögországnak. Ennek a lehetőségnek megvalósításához szükség, hogy a két ország viszonyai annyira szívélyessé váljanak, hogy Olaszország erkölcsi kötelességének tartsa, hogy egy ilyen nemes gesztust Görögországgal szemben megteheszen.

Ezután Maris pénzügyminiszter a költségvetés kiegyensúlyozásáról és az aranyérték fenntartásáról törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé.

Selyempapír

minden színben olesón LEPAGE-nál Kvár. Kérjen mintát, árjegyzéket!

Dikt

Beliltottál

A mag

Bucuresti-Bu

Uj Kelet tudó és erkölctele réme szolidári lásra lendített tenciák tömege szág többi ce közó gyűlést t kifakadások adóterrorja ell retekét öltött, kellemetlen vol getoianu belüj válaszképpen a lyamodott, ame talános sztrájk

A vasárnapr üléseket az o tiltotta a ko gitségével z tani a kisegz tán feltörő k

Ez azonban mi a javaslat imm érdekelteket a alkotmányellen meg kell találni megakadályozza tett kimondott tását.

A Ipa ter

Az alkalmazó adó ellen nemc rétegek vonulta ügyét magukáv A munkaadók hogy az áldozat kénytelenek vol gukra vállalni, biztosítva az ciája. Ez azonban ges, ha újabb nek. A bukareti kamara vezető az Argetoianu-a A kamara veze lven éles kifak alkalmazottakka rénylet ellen.

A java

A vezetőségi Duvaz szólalt fe ez az adó nem fehér bolseviz ilyen vad a Valóságos anar lat megszavazá lentette, hogy

a bukaresti k mara vezető mondani, ha a

Josif Lázár nyozta, hogy a rák szövetsége az uralkodónál

Benescu mért vekben támada ta, hogy

az adó megs ország összes kalmazottai le sztrájkba, a k lalatok pedig

Alexandru Sar minősíti Argetoi lalások végeztév fogadtak el. A a magánalkalma direkt módon a akarja újabb e sustani. A buk Iparkamara vez tiltakoznak a j kormányt, vonja

A t jog

A professzioná pen tiltakozó gy tisztviselők fede lést hívott egybe lata ellen tiltak

Diktatórikus intézkedésekkel fojtja el a kormány a magántisztviselők tiltakozó megmozdulásait

Beiltották a vasárnapra összehívott összes tiltakozó gyűléseket. Allambolsevizmusnak és örültségnek minősítették Argetoianu javaslatát

A magántisztviselői adó éle közvetve a kereskedők és az iparosok ellen irányul

Bucuresti-Bukarest, november 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az igazságtalan és erkölcsstelen magántisztviselői adó réme szolidáris és erőteljes megmozdulásra lendítette a fenyegetett kisegyzstenciák tömegeit. Bukarestben és az ország többi centrumaiban is több tiltakozó gyűlést tartottak, amelyeken keserű kifakadások hangzottak el Argetoianu adóterrorella ellen. A mozgalom olyan méreteket öltött, hogy az már túlságosan kellemetlen volt a kormány számára. Argetoianu belügyminiszteri minőségében válaszképpen azokhoz az eszközökhöz folyamodott, amelyekkel annakidején az általános sztrájkot törte meg.

A vasárnapra egybehívott tiltakozó üléseket az ország egész területére betiltotta a kormány. A csendőrség segítségével akarja Argetoianu elfojtani a kisegyzstenciák ezreiből spontán feltörő elkésereidést s ez talán sikerülni is fog.

Ez azonban mit sem változtat azon, hogy a javaslat immorális és igazságtalan. Az érdekelteket a kormány diktatórikus és alkotmányellenes intézkedései felett is meg kell találni a módját annak, hogy megakadályozzák az egzisztenciájuk felett kimondott halálos ítélet végrehajtását.

A bukaresti Kereskedelmi és Iparkamara tiltakozik az adóterrorella ellen

Az alkalmazottakra kivetett rendkívüli adó ellen nemcsak a közvetlenül érdekelt rétegek vonultak fel. Az alkalmazottak ügyét magukévé tették a munkaadók is. A munkaadók tisztában vannak azzal, hogy az áldozati adó alkalmazása esetén kénytelenek volnának a teher egy részét magukra vállalni, mert különben nem volna biztosítva az alkalmazottak egzisztenciája. Ez azonban csak úgy volna lehetséges, ha újabb elboacsátásokat eszközölnének. A bukaresti Kereskedelmi és Iparkamara vezetősége ismerte fel elsőnek az Argetoianu-adóban rejlő veszedelmet. A kamara vezetőségi ülést tartott, amelyen éles kifakadások hangzottak el az alkalmazottakkal szemben készülő mérénylet ellen.

A javaslat — fehér bolsevizmus

A vezetőségi ülésen elsőnek Niculescu-Duvaz szólalt fel, aki kijelentette, hogy ez az adó nem egyéb, mint Argetoianu fehér bolsevizmusa. Sehoh Európában ilyen vad adót nem vetnének ki. Valóságos anarchiát idézne elő a javaslat megszavazása. Niculescu-Duvaz kijelentette, hogy

a bukaresti Kereskedelmi és Iparkamara vezetői testületileg le fognak mondani, ha a javaslat keresztülmegy.

Josif Lázár felszólalásában indítványozta, hogy a kereskedelmi és iparkamara szövevénye küldöttségileg tiltakozzék az uralkodónál a javaslat ellen.

Benescu mérnök szokatlanul éles szavakban támadta a javaslatot. Indítványozta, hogy

az adó megszavazásának esetére az ország összes magántisztviselői és alkalmazottai lépjenek demonstratív sztrájkba, a kereskedelmi és iparvállalatok pedig zárják be üzemeiket.

Alexandru Samuel allambolsevizmusnak minősíti Argetoianu javaslatát. A felszólalások végeztével határozati javaslatot fogadtak el. A határozat leszögezi, hogy a magánalkalmazottakra kivetett adó indirekt módon a kereskedelmet és az ipart akarja újabb elviselhetetlen terhekkel sújtani. A bukaresti Kereskedelmi és Iparkamara vezetői végső energiájukkal tiltakoznak a javaslat ellen és kéri a kormányt, vonja vissza ezt a javaslatot.

A tömegeknek beszélni sincs joguk

A professzionális testületek hasonlóképpen tiltakozó gyűlést tartottak. A magántisztviselők federációja péntek estére gyűlést hívott egybe, hogy Argetoianu javaslatát ellen tiltakozzék. A kormány betil-

totta a gyűlést. Grigorovici Mirescu és más szociáldemokrata képviselők intervegniáltak a kamarában Argetoianunál. A gyűlés engedélyezése érdekében, Argetoianu azonban a következő kategórikus választ adta:

— A tömegeknek nincs joguk beszélni, mert az adó kérdése súlyos kormányzati kérdés.

Az újságírók szindikátusának nagytermet, ahol a gyűlést meg kellett volna tartani,

csendőrök és rendőrök barikádozták el. A magánalkalmazottak ezrei próbálkoztak a terembe behatolni, de hiába. Egyrésztüket sikerült összegyűjteni mégis. Ezek a népház termében tartottak gyűlést,

amelyen Lotar Radaceanu szociáldemokrata képviselő, a magánalkalmazottak szövetségének vezetője elnökölt. A termet zsufolásig töltötték meg az érdekeltek. Lotar Radaceanu megnyitójában megköszönte a tisztviselőknek, hogy nem hagyták magukat megfélemlíteni és megjelentek a gyűlésen.

A banktisztviselők örültségnek nevezik a javaslatot

A biztosítási tisztviselők nevében Rosenber, az ipari tisztviselők nevében Marineanu, a kereskedelmi utazók képviselőiben pedig Schlager jelentették be a mozgalomhoz való csatlakozásukat. Georgescu Rantivan

a banktisztviselők nevében kijelenti, hogy a tisztviselői fizetésekre kivetett

A népszövetségi tanács vizsgáló-bizottság kiküldését határozta el a mandzsuriái harctérre

Japán fenntartás nélkül hozzájárult a vizsgáló-bizottság kiküldéséhez. A japánok a legrövidebb időn belül kiűrik Tsitsikart. Japán nem ismeri el, hogy hadiállapotban volna Kinával

Párizs, november 21. A népszövetségi tanács bizalmas ülésen tárgyalja a távolkeleti konfliktus ügyét. A lapok értesü-

küldendő népszövetségi bizottság működésétől. Japán bejelenti, hogy a megszállás likvidálása csak akkor fog bekövetkezni, ha teljessé válik Mandzsuriában a japán alattvalók biztonsága.

Párizs, november 21. A lapok részletesen foglalkoznak a népszövetségi tanács rendkívüli ülészakának munkásságával. Az eredményességre kedvező jelnek veszik, hogy Japán csaknem minden fenntartás nélkül belement népszövetségi vizsgálóbizottság Mandzsuriába küldetésébe, ami jele annak is, hogy Japán kívánatosnak tartja a további együttműködést a Népszövetséggel.

A bizottság kiküldése révén a párizsi sajtó szerint a Népszövetség tekintélye nira megnövekszik.

Diplomáciai körökben valószínűnek tartják, hogy Japán a legutóbbi napokban megszállott területeket rövidesen ki fogja üríteni annál is inkább, mert már mindenütt kínai bizottságok alakulnak a rend és biztonság garantálására s ezzel a megszállók feladatának végzése feleslegessé válik.

A Matin szerint a Mandzsuriába küldendő népszövetségi bizottság Anglia, Amerika és Franciaország delegátusaiból alakul meg.

Sajtóinformációk arról szólnak, hogy a bizottság Mandzsuriában már december első hetében megkezdik működését.

London, november 21. Moszkvai jelentés szerint Litvinov fogadta a moszkvai ja-

pán követet s közölte vele, hogy a szovjet elégtétellel vette tudomásul, hogy a japán kormány meg van győződve azon álhírek valótlanságáról, mintha a kínai csapatokat Oroszország támogatásban részesítette volna. Mindamellett megállapítani kívánja a szovjet, hogy Japán nagyobbarányú megszállást foganatosított Mandzsuriában, mint ahogy ezt eredetileg bejelentette s a megszállás kiterjesztése az orosz érdekszférába a szovjetterületen aggodalmat kelt.

Egyidejűleg a tokiói kormány utasította népszövetségi delegátusát, hogy a fegyverszünetre vonatkozó minden ajánlatot utasítson el, mert Kína és Japán nincsenek hadiállapotban egymással.

Ezzel kapcsolatban a japán külügyminisztérium szerint a megszálló csapatok a legrövidebb időn belül kiűrik Tsitsikart és visszavonják a japán haderőt a keletkínai vasutvonal környékéről.

A lapok azt az értesülést kapták, hogy a japánok a keletkínai vasutvonalon északra eső területeket 14 napon belül feltétlenül kiűrik.

Ugy hírlik, hogy a rendetlenül visszavonuló kínai ezredek Ma-Csang-Szan tábornok Kasa környékén újra átcsoportosítani készül. Más hírek szerint a kínai tábornokot a japánok győzelmes előretörése annyira kétségbeejtette, hogy belebetegedett.

A FOGPÉP

Érzékeny fogak részére csak a finom szemcséjű ODOL-fogpép alkalmas. Alaposan tisztít anélkül, hogy a fogak zománcát megsértené. Nagyszerű üdítő íze van.

lései szerint a tanács hétfőn, vagy legkésőbb kedden befejezi ülészakát annál is inkább, mert nem mutatkozik más megoldás, mint népszövetségi vizsgáló bizottságnak Mandzsuriába kiküldése, miután a konfliktusba került államok álláspontjait egymáshoz közelebb hozni s közöttük kiegyenlítést létrehozni nem sikerült. Most már csak az a kérdés ad gondot a tanácsnak, vajjon amerikai delegátus részt vegyen-e a kiküldendő bizottságban.

Egyidejűleg Joshisawa japán népszövetségi fődelegátus felkereste Briand tanácselnököt s kormánya nevében újabb jegyzékét átadta. A jegyzékben a japán kormány leszögezni kívánja, hogy a Mandzsuriában megszállott területek kiűritése Japán álláspontja szerint független a ki-

Huszonkét munkást ölt meg a bányalégrobbanás egy angliai bányában

A munkások többségét sikerült biztonságba helyezni

London, november 21. York grófságban a doncaster—rotherhami bányaterület egyik bányájában bányalégrobbanás történt, amely az aknalejáratot elpusztította s a tárnákban levő mintegy ezer munkást elzárta a külvilágtól. A nyomban bevezetett mentési akció során a bányászok többségét sikerült elég gyorsan biztonságba helyezni. Az explózió 22 munkást megölt. Ezeknek holttesteit most hozzák felszínre. Kimentettek még eszméletlen állapotban mintegy harminc munkást, akiket azonnal kórházba szállí-

tottak. Herbert Schmidth, a bányászszövetség volt alelnöke a katasztrófa színhelyére utazott. A bánya helyreállítási munkálatai még napokat fognak igénybe venni.

Mézskalácsra, cukorkákra préselt képeket olesón szálit Lepage Cluj. Kérjen mintát, ajánlatot.

Rheumatikus fájdalmak vannak?

Vásároljon a gyógyszerteráiban egy EGGER-féle

RHEUMA-BALZSAM-ot

40 lejért, dörzsölje be vele a fájdalmas testrészt és megszűnnek a fájdalmak.

rendkívüli adó nem egyéb, mint valószínű örültség.

Demonstratív tiltakozó sztrájkot javasol. Végül határozati javaslatot szavaztak meg, amely tiltakozik az ellen, hogy a kormány az éhbér nivójára leszállított fizetéseket halálfizetésekké csökkentse.

A Bukarestben összegyűlt magántisztviselők, akik között egyedül Ploestiből hét-százan képviseltették magukat, tegnap délután a kamara elé vonultak. A kamara elnökét akarták kérni arra, hogy akadályozza meg Argetoianu javaslatának megszavazását. A képviselőház épülete előtt csendőrök oszlatták szét a tüntető tömeget, amely a szenátus épülete elé vonult. Itt több felszólaló követelte, hogy a parlament vegye figyelembe a magántisztviselők kétségbeejtő helyzetét.

Hogyan lehet megszüntetni a romániai fogyasztási válságot

Az Ugir memoranduma hét pontban foglalja össze azokat az intézkedéseket, amelyek révén csökkenteni lehet az ipartermékek árát

Cluj-Kolozsvár, november 21. A Kereskedelmi és Iparkamarák országos szövetsége, hogy a kormány gazdasági programjának kidolgozását megkönnyítse, nagyszabású ankétot rendezett és az ország összes kamaráitól választ kért arra, milyen intézkedésekkel gondolják leküzdhetőnek a válságot. A kolozsvári kereskedelmi kamara megküldötte a kérdőíveket az összes érdekképviseleteknek, amelyek közül elsők az Ugir szövegéhez a nagyfotosszágú ankéthoz.

Mi a megoldásra váró probléma

A Gyáriparosok Szövetsége a kérdőív két első pontjára tesz konkrét indítványt. Ez a két pont így hangzik:

1. Milyen intézkedéseket javasol a kamara a kormány által teendőnek, hogy az ipari árak igazodjanak a mezőgazdasági árakhoz?

2. Az árakra vonatkozó ez intézkedésen felül milyen intézkedéseket gondol a kamara a kormány által megteendőnek a belföldi fogyasztás emelésére általában és különösen a falusi nép vásárló képességének az emelésére?

A gazdasági válság megszüntetésének előfeltétele: a fogyasztási válság likvidálása

Az Ugir a fenti két kérdés megoldását így képzelel el:

A gazdasági válság megszüntetésének legelső és elengedhetetlen feltétele a fogyasztási válság megszüntetése.

A fogyasztási válság megszüntetésének pedig a következő feladatok megoldása képezi alapfeltételeit:

a) Az ipartermékek és az importált közszükségleti cikkek árának a mezőgazdasági termékek árával való arányba hozatala és ezáltal a vásárlókörzés részére való hozzáférhetővé tétele.

b) A munkanélküli tömegek részére munkaalkalmak és kereseti lehetőségek teremtése.

c) A közvetítő kereskedelem rezsiterheinek csökkentése.

A Kamarák Szövetségének átiratában felvett két első kérdés tehát egymással szervesen összefügg és azokat egymástól elválasztani nem is lehet. Lássuk már most, hogy mily módon érhető el ezek a feltételek.

Hogyan lehet csökkenteni a belföldi ipartermékek árát

a) A belföldi ipartermékek árának csökkentése a gyártási és segédanyagok ára és a termelési költségek csökkentése útján érhető el.

A gyártási és segédanyagok árcsökkentését célzó kormányintézkedések lehetnének: az ilyen cikkek védővámainak eltörlése és a vasuti tarifák és a szállítással kapcsolatos egyéb számtalan taxa és illeték mérséklése és egyszerűsítése.

A termelési költségek főbb komponensei: a fizetések és munkabérek, továbbá a hajtóerőt szolgáltató anyagok ára és végül nem a jövedelmet, hanem magát a termelést terhelő közterhek és szociális terhek.

A munkabéreket maga az élet szabályozza. Azok az utóbbi időben lényeges esést mutatnak. További lemorzsolódásuk folyamatban van és különösen kormányintézkedések nélkül is folyamatban kell maradjon.

A többi termelési költségek jelentékeny része, mint amilyenek a közterhek, a szociális terhek, a hajtóerőt szolgáltató anyagok ára, nem a termelőtől, hanem a

törvényhozás intézkedéseitől függ. A közterhek évek óta folytonosan emelkednek és az ipari termékek árait állandóan drágítják.

Hogyan lehet csökkenteni a termelési költségeket

A forgalmi adók, a fizetések adója és a globális adók, melyek visszahárulnak a termelőre, az illetékek, a proporcionális adók, a hajtóerőt szolgáltató anyagok, benzin, pacura, olaj, villanyáram, stb. fogyasztási adói, az automobil adók és taxák, az újonnan kreált adók, a tőkekamatadók, a betegségleyezési és balesetjárulékok, a városi taxák, az utóbbi 2-3 év alatt kivétel nélkül felemeltek és ezzel azt a visszas helyzetet teremtették meg, hogy a 30-60 százalékkal megalcsobbodott iparcikkek egységáira eső közterhek nemcsak ugyanannyi maradt, mint a drágább eladási ár mellett volt, hanem még felemelkedett. Számítások igazolják, hogy az ipartermékek egység-eladási áraira eső közterhek ilyen módon 50-100 százalékkal magasabb hányadát teszik ki az egységárnak, mint ezelőtt 2-3 évvel.

Kereseti lehetőséget kell biztosítani a munkanélküli tömegeknek

b) A munkanélküli tömegek részére kereseti lehetőségek biztosítása, a köz-

fogyasztási iparcikkek megalcsobbodása és ennek következtében a fogyasztási válság megszüntetése folytán automatikusan jön egy létre, mégis megemlítjük, mint keresetet nyújtó lehetőséget az építkezések előmozdításáról szóló törvénynek szélesebb alapokra való helyezését és a kartellek kinövésének megszüntetését.

c) A közvetítő kereskedelem rezsiterheinek az a) pont alatt már említett közterhecsökkentéssel és a boltberek leszállítása iránti erélyes — szükség esetén törvényhozási uton való — intézkedéssel csökkenthetők.

Az árcsökkentés hét követelménye

Összegezve az eddig elmondottakat: az iparcikkek árcsökkentése érdekében a kormány által teendő intézkedések gyanánt a következőket látjuk alkalmasnak:

1. A termelési költségeket terhelő közterhek további emelésének megakasztása és fokozatos leszállítása.

2. Az országban nem termelt, vagy nem elegendő mennyiségben termelt mezőgazdasági és ipari cikkek, továbbá a gyártási segédanyagok védővámjainak teljes törlése.

3. A vasuti tarifák, illetékek és taxák revíziója.

4. A szociális terhek mérséklése és ennek kapcsán a munkásbiztosítás teljes autonómiaja.

5. Az üzletberek leszállítása.

6. Az építési törvény széles alapokra való fektetése.

7. A kartellek kinövésének megszüntetése.

Az Ugir javaslata végül is a magánalkalmazottak áldozati adójának terve ellen tiltkozik a leghatározottabb formában.

A legfőbb semmitűszék elutasította Burileanunak a Banca Nationala volt kormányzójának felfolyamodását

Nem helyezik vissza Burileanut a jegybank élére és nem is kapja meg a tízmillió lejes kártérítést

Bucuresti-Bukarest, november 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). Burileanu volt bankkormányzó perében a legfőbb semmitűszék tegnap délután kimondta a döntő szót és Burileanu felfolyamodását elutasította. Mint ismeretes, a nemzeti parlamenti kormány eltávolította a jegybank éléről Burileanut, aki különböző nehézségeket gördített a második stabilizációs kölcsön párizsi tárgyalásai elé. Burileanu a Mironescu-kormány döntését perrel támadta meg és a bukaresti ítéltábla, mint közigazgatási bíróság elrendelte Burileanu reintegrálását és a helyébe kinevezett Anghelescu Constantin kinevezési dekrétumának megsemmisítését.

Anghelescu Constantin igen elegáns és erkölcsi érzékre valló gesztussal a tábla döntése után lemondott a bankkormányzói

méltóságról, amelyet Manoilescuval töltött be. A lemondással egyidejűleg azon ban felfolyamodással a tábla döntése ellen. A legfőbb semmitűszék hosszas és többször elhalasztott tárgyalások után tegnap délután hozta meg a döntést. A legfőbb igazságszolgáltatási fórum megállapította, hogy a Mironescu-kormány jogosan járt el, midőn Burileanut menesztette. Ennélfogva a tábla döntését megsemmisíti és az Anghelescu kinevezéséről szóló dekrétumot törvényesnek ismeri el. Az ítéletnek ez a része mindenestre erkölcsi elégtétellel szolgál Anghelescunak. Annál súlyosabban éri a döntés Burileanut, aki nemcsak hogy nem kerül vissza a jegybank élére, de a tízmillió lejes kártérítéshez sem jut hozzá, amelyet a tábla megítélt neki.

A hadügyminiszter elvállalja a Fratia de Cruce diszelnökségét, mire Argetoianu betiltja a szervezet gyűléseit

A kormánypartii képviselők és szenátorok sem tudnak gyűléseket tartani a mőcvidéken

Cluj-Kolozsvár, november 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). Kolozsváron röviddel ezelőtt Fratia de Cruce név alatt szervezet alakult, amely a mőcök gazdasági és szociális érdekeiért folytatott harcot íktatta programjába. A szervezet élén dr. Amos Fráncu kolozsvári ügyvéd áll, aki jelenleg kormánypartii szenátor is. A Fratia de Cruce az elmúlt héten manifesztumot bocsátott ki, amelyben bejelenti, hogy gyűléseket hív egybe a mőcvidék különböző centrumaiba energikus lépéseket kíván tenni a mőcök követeléseinek teljesítése érdekében. A manifesztumot a román politikai és társadalmi életnek néhány előkelőségén kívül Zelea Codreanu és Mota Ielkés is aláírták, amiből különböző komplikációk támadtak. A Drumul Nou, a kormány kolozsvári szócsove, éles kirohanást rendezett a manifesztumon szereplő kormánypartii képviselők és szenátorok ellen, akiket azzal vádolt meg, hogy Zelea Codreanuval karöltve, zavargásokat akarnak előidézni a mőcvidéken és ezzel a kormány helyzetét megnehezíteni. Argetoianu belügyminiszter be is til-

totta az összehívott gyűlések megtartását. A Drumul Nou nyomán mi is megirtuk, hogy a Fratia de Cruce a mőcök érdekeiért folytatott harcban antiszemita jelszavakkal is dolgozik. Ezzel kapcsolatosan alkalmunk volt beszélgetést folytatni a szervezet egyik vezetőjével, Siancu rokkant kapitánnyal, aki kijelentette, hogy a Fratia de Cruce-nak nincs antiszemita jellege. A szervezet kizárólag a mőcök legitim gazdasági és főleg szociális kívánságainak teljesítéséért akar harcolni.

A mőcvidéki agitációkkal kapcsolatosan egyébként a Fratia de Cruce vezetői sehogy sem tudják megérteni, hogy miért tiltotta be Argetoianu a szervezet gyűléseit, ha ugyanakkor Stefanescu Amza hadügyminiszter megtisztelőnek találta magára nézve a szervezet diszelnökségének elvállalását. Azt sem értik a Fratia de Cruce vezetői, hogy mitől tartott Argetoianu belügyminiszter, akinek tudnia kellett volna, hogy a mőcvidékre összehívott gyűléseken főleg kormánypartii képviselők és szenátorok akartak felszólalni.

Az E. Zs. N. Sz. hírei

Az E. Zs. N. Sz. Kisintézőbizottsága 1931 november 3-án tartott ülésén Pollak Adolfal a Keren Kajemeth jeruzsálemi főirodájának vezértilkárával folytatott tárgyalások alapján a Keren Kajemeth országos Kuratóriumában a következő reszortok felállítását és reszortbeosztást eszközölte:

Propaganda: Dr. Gábor Dezső.
Persely: Dr. Brisker Ezekiel.
Perselyen kívüli gyűjtőágak: Löbl Henrik.

Akciók: Reitter Ernő.
Pénzügy és ellenőrzés: Prof. Taub Abraham és Salamon László.

A reszortok azonnal megkezdik működésüket.

Dr. Tomasoffné hangverseny-körútja: Dr. Tomasoffné, a világszerte ismert kiváló heber koncerténekesnő az E. Zs. N. Sz. központi vezetősége erdélyi hangversenykörútra hívta meg. Dr. Tomasoffné előreláthatólag Temesváron, Lugoson, Aradon, Kolozsváron, Nagyváradon, Szatmáron, Brassóban és a cionista konferencia alkalmából Marosvásárhelyen fog koncertet adni. Dr. Tomasoffné az elmúlt hetekben Budapesten több ezer főnyi hallgatóság előtt énekelt és páratlan előadóművészete által számtalan hivat szerzett a heber dalnak. Erdély egész szidósága osztatlan érdeklődéssel várja dr. Tomasoffné hangversenyét. A hangversenyek a Keren Kajemeth javára lesznek megrendezve.

A marosvásárhelyi és brassói helyi csoportok kulturális munkája. A marosvásárhelyi és brassói helyi csoportok a téli szezon beálltával intenzív kulturális munkát kezdtek. A marosvásárhelyi helyi csoportban november hó folyamán dr. Antalfi Endre az európaszeret ismert orientalista és dr. Lázár Henrik, míg a brassói helyi csoportban dr. Deutsch Ernő főrabbi, dr. Pap Lajos nyug. főrabbi és dr. Krausz Mór tartanak előadásokat. A brassói és marosvásárhelyi helyi csoportok munkája remélhetőleg követésre fog találni Erdély összes helyi csoportjainál.

A lugosi cionista helyi csoport évi közgyűlése november 25-én lesz megtartva. A közgyűlés keretében Vermes Ernő, az E. Zs. N. Sz. ügy. elnöke beszámolót fog tartani a XII-ik cionista kongresszusról.

Minden eladott terjedő A keresztkérdése eszközei rábirtal mondjon minden sokról tudott. A köztől elmondott portások legnagyobb 50 százalékos való kereskedést

Farcas vallom nyújtott a rend nyomozást széles. Az elmúlt napok alapján a rend vezérigazgatóság házkutatást rend levő Louvre szá

A házkutatás végződött. A egyik fiókjában szülő vasuti amelyekkel a n vén az ország tett a fővárosból te kereken taga gyekhez valamé kérdések azonban mire a portás csak tudott. E hogy a nála ta bizonyos Panait a jegyeket 10-értékesítette. A eddig tizenkét olcsó áron a sz zás szállai tehát Panait nevű egy alatt sikerült k Farmachi nevű Str. Sparatu 27

Megint jóváhagyta a törvényszék Sava Cornel vizsgálati fogságát

Cluj-Kolozsvár, november 21. A feketeszeggyel kapcsolatosan letartóztatott Sava Cornel vizsgálati fogsága újból lejárt. A vizsgálobíró a sziguranca inspektorral szemben újabb harmincnapos vizsgálati fogságot rendelt el, amelyet Sava Cornel védője megfellebbezett.

A törvényszék harmadik szekciójának vádtaácsa ma délelőtt foglalkozott Sava inspektor felebbezésének a kérdésével s hosszas tárgyalás után újból helybenhagyta a vizsgálati fogság elrendeléséről szóló végzést. Sava a fogvatartás mellett szóló végzés ellen a táblai vádtaácsához fellebbezett, amely valószínűleg már a jövő hét első felében foglalkozik az ügygel.

Ausztriában a parasztek megtagadják az adófizetést. Bécsből jelentik: Karinthiában és Felső-Ausztriában több községben a parasztek agitációt fejtenek ki az adófizetések megtagadása érdekében s az állami adó-közegek munkáját igyekeznek erőszakkal is lehetetlenné tenni.

Előkészítik az osztrák vasutak vilamosítását. Bécsből jelentik: Ugy hírik, hogy az osztrák kormány munkáalkalmak teremtése céljából tervbe vette a vasutak vilamosításának előkészítését.

A petróleumtermelők az exportdíjak leszállítását kéri a kormánytól. Bukarestből jelentik: A petróleumtermelők szövetségének egy küldöttsége ma megjelent Zamfir Bratescu pénzügyi államtitkárnál, akit arra kértek, hogy tegyen hathatósabb intézkedéseket a petróleumtermelők érdekeinek megvédésére, nevezetesen az exportdíjakat szállítsák le, hogy ezáltal a régi helyzetébe jusson a romániai petróleumtermelés.

Töb

Jól szervezett jegye

Bucuresti-Bukare Uj Kelet tudósító igazgatóságának r sára jutott, hogy a sok és kiállítások százalékos jegyek nagy vissza

Megállapítást nyel litási forgalom t jelentős mértékbe kor azonban a va statisztikái azt bi vonalon utazó u nem csökkent. Ny vasuti jegyekkel amelyekről a kalz kell bírniok.

A CFR vezérig as elhatározta, ho semmilyen Buk állítás, kongress résztvevőinek n ked

Ezzel egyidejűleg a szigurancaán i len. A sziguranca amelynek lefoly detektíveket küldt lyet a legnagyobb tattak le, eredmé resti rendőrség k

tettenértek egy egyént abban a 50 százalékos k gyek

A rendőrség h Farcas Hagi Gh sán, ahol harmin tak meg s ugyan amelyek az 50 való jogosultságo

Farcast a rend kihallgatása sor jegyeket egy olya csak látásból ism bízta őt azzal, h Bukarestből elut ígérte, hogy

minden eladott terjedő

A keresztkérdése eszközei rábirtal mondjon minden sokról tudott. A köztől elmondott portások legnagyobb 50 százalékos való kereskedést

Farcas vallom nyújtott a rend nyomozást széles. Az elmúlt napok alapján a rend vezérigazgatóság házkutatást rend levő Louvre szá

A házkutatás végződött. A egyik fiókjában szülő vasuti

amelyekkel a n vén az ország tett a fővárosból te kereken taga gyekhez valamé kérdések azonban mire a portás csak tudott. E hogy a nála ta bizonyos Panait a jegyeket 10-értékesítette. A eddig tizenkét olcsó áron a sz zás szállai tehát Panait nevű egy alatt sikerült k Farmachi nevű Str. Sparatu 27

és akinél nem két jegyet és találtak. Ki Farmachi be a bukaresti sárolta a kal beérkezése e

Panait Farmac

IMPOTENCIÁT

RÁDIUM BESUGÁRZÁS GYÓGYÍTÁ

RÁDIUM-ULTRA-REGENERATOR

Egyetlen száraz rádium-borogatóval úgy lértialkál mint nőknél teljesen gyógyítja

RÁDIUM-ULTRA-REGENERATOR által, évtizedekre szóló hatással. Artalmatlan külső kezelés. Kerjen ingyen felvilágosító árjegyzéket.

Vezérképviselet: „DIONESS”

Bucuresti U. B-dul Cuza, Stradela I-a No. 10

Többmillió lejes vasuti jegycsalást fedeztek fel Bukarestben

Jól szervezett banda alakult a fővárosban, amely vasuti kalauzokkal összeszedette a jegyeket az utasoktól és azokat szállodal portások révén értékesítette

Bucuresti-Bukarest, november 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). A CFR vezérigazgatóságának röviddel ezelőtt tudomására jutott, hogy a különböző kongresszusokra és kiállítások alkalmával nyújtott 50 százalékos jegykedvezményekkel nagy visszaélések történtek.

Megállapítást nyert, hogy a személyszállítási forgalom terén a vasut bevételei jelentős mértékben csökkentek, ugyanakkor azonban a vasuti kalauzok hivatalos statisztikáit azt bizonyították, hogy a fővonalon utazó utasok száma egyáltalán nem csökkent. Nyilvánvaló tehát, hogy a vasuti jegyekkel visszaélések történnek, amelyekről a kalauzoknak is tudomással kell bírniuk.

A CFR vezérigazgatósága mindenekeztől is elhatározta, hogy a jövőben semmilyen Bukarestben rendezett kiállítás, kongresszus, vagy mintavásár résztvevőinek nem ad 50 százalékos kedvezményt.

Ezzel egyidejűleg a vasut feljelentést tett a sziguranacánál is ismeretlen tettesek ellen. A sziguranca bevezette a nyomozást, amelynek lefolytatására a legügyesebb detektíveket küldték ki. A nyomozás, amelyet a legnagyobb diszkréció mellett folytattak le, eredménnyel végződött. A bukaresti rendőrség közgei

lettenértek egy Jacob Farcas nevű egyént abban a pillanatban, midőn ez 50 százalékos kedvezményű vasuti jegyet adott el.

A rendőrség házkutatást tartott Jacob Farcas Hagi Ghita 75. szám alatti lakásán, ahol harminchét vasuti jegyet találtak meg s ugyanennyi számú igazolványt, amelyek az 50 százalékos kedvezményre való jogosultságot igazolták.

Farcast a rendőrségre szállították, ahol kihallgatása során kijelentette, hogy a jegyeket egy olyan személytől kapta, akit csak látásból ismert. Az ismeretlen megbízta őt azzal, hogy adja el a jegyeket a Bukarestből elutazni akaróknak és megígérte, hogy

minden eladott jegy után 20—50 lejig terjedő jutalékot fizet.

A keresztkérdések és a kihallgatás egyéb eszközei rábirták Farcast arra, hogy elmondjon mindent, amit csak a jegycsalásokról tudott. A bőbeszédű Farcas többek között elmondotta, hogy a bukaresti hotelportások legnagyobb része intenzíven üzi az 50 százalékos kedvezményű jegyekkel való kereskedést.

Farcas vallomása elegendő támpontot nyújtott a rendőrségnek arra, hogy a nyomozást szélesebb keretekben folytassa. Az elmúlt napokban Farcas kijelentései alapján a rendőrség közgei és a CFR vezérigazgatóságának több tisztviselője házkutatást rendeztek a Calea Victoriein levő Louvre szállodában.

A házkutatás meglepő eredménnyel végződött. A hotelportás íróasztalának egyik fiókjában ötvenegy Bukarestbe szóló vasuti jegyet találtak meg,

amelyekkel a mellékelt igazolványok révén az ország különböző pontjaiba lehetett a fővárosból elutazni. A portás eleinte kerekén tagadta, mintha a vasuti jegyekhez valamelyes köze volna. A keresztkérdések azonban itt is működésbe léptek, mire a portás is mindent bevallott, amit csak tudott. Elmondotta többek között, hogy a nála talált ötvenegy jegyet egy bizonyos Panait nevű egyéntől kapta és a jegyeket 10—15 lejes jutalék ellenében értékesítette. A portás bevallása szerint eddig tizenkét ilyen jegyet helyezett el olosó áron a szálló vendégeinél. A nyomozás szállai tehát a portás által megjelölt Panait nevű egyénhez vezettek. Rövid idő alatt sikerült kideríteni, hogy egy Panait Farmachi nevű egyénről van szó, aki a Str. Sparatu 27. szám alatt lakik

és akinél nem kevesebb, mint hetvenkét jegyet és hat utazási igazolványt találtak. Kihallgatása során Panait Farmachi bevallotta, hogy a jegyeket a bukaresti északi pályaudvaron vásárolta a kalauzoktól, akik a vonat beérkezése előtt összeszedték azokat az utasoktól.

Panait Farmachi 1000—1500 lejig fizetett

egy kalauznak, aszerint, hogy milyen jegystokkot szedett össze tőlük.

Farmacni vallomása alapján a nyomozást a Bukarestbe érkező vonatokon szolgálatot teljesítő kalauzokra terjedt ki. Többet közülök sikerült megtalálni. A Farmachival való szembesítések során a kalauzok eladták Farmachinak,

Néhányat közülük letartóztattak.

Ezek között szerepel egy Vasile Marin nevű kalauz is, aki a Grivitan lakik és akinél megmozgása alkalmával huszonöt még értékesítetlen jegyet találtak. Bebizonyosodást nyert, hogy egy igen jól

szervezett banda használta ki az ötven százalékos kedvezményű jegyekkel járó előnyöket. A banda vezére Panait Farmachi volt, aki hotelportások és ügynökök révén értékesítette a jegyeket. Ugyan csak részt vett a bandában több vasuti ágens is, akiknek neveit azonban egyelőre a nyomozás érdekében titokban tartják.

Hivatalos megállapítás szerint a jegycsalás igen jól jövedelmező üzlet volt.

A CFR vezetőinek becslése szerint a kedvezményes jegyekkel való manipulációkból kifolyólag a vasutat több millió lejes kár érte.

A kolozsvári egyetemi hallgatók nem mennek el a nagyszebeni országos diák-kongresszusra

A kolozsvári román diákok gazdasági okokra hivatkozva nem tartják opportunusnak a kongresszussal járó költségeket

Cluj-Kolozsvár, november 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). A keresztény diákszövetség bukaresti vezetői december közepére Nagyszebenbe hívták össze az ezévi román diákkongresszust. Mint ismeretes, a keresztény diákszövetség minden évben kongresszust rendez az ország különböző városaiban. A kongresszusok sulyos költségeit az állam viseli és azokon rendszerint a zsidókérdés és annak a numerusz klauszus révén való megoldása áll a tárgyalások középpontjában.

A jelek szerint ebben az évben a kongresszus megtartása elé komoly akadályok gördültek. A kolozsvári egyetem hallgatóinak tekintélyes része határozottan állást foglalt a kongresszus megtartása ellen.

Tegnap délután öt órakor a joghallgatók szövetsége ülést tartott, amelyen rámutattak arra, hogy a mai nehéz időkben, amidőn a diákoknak nincs pénzük tandíjra és munkadíjra és midőn az állami támogatás hiján be kell zárni a diákkantinokat, a kolozsvári diákságnak a kongresszuson való részvétele valósággal kihívó volna. Ettől eltekintve, a kongresszust a bukaresti diákok monopolizálták maguknak. Tizenhárom referátum közül egyetlenegy tartottak fenn Kolozsvár számára és azt is csak nagy erőfeszítések árán si-

került kiharcolni. Végül határozati javaslatot fogadtak el, amelyben javasolják a nagyszebeni kongresszus elhalasztását.

Hasonló értelmű határozatot hoztak a kolozsvári egyetem filozófiai fakultásának hallgatói is. Ezek határozatba foglalták, hogy a nagyszebeni országos diákkongresszus nem opportunus. A filozófiai és jogi kar hallgatói közölték a diákszövetség bukaresti vezetőivel, hogy amennyiben nem veszik figyelembe határozataikat, úgy nem mennek el a nagyszebeni kongresszusra. Valószínű, hogy hasonló értelmű határozatokat fognak hozni az orvosi és tudományos kar vezetői is.

Ujabb komplikációk a nagyváradi két Vasgárda-szervezet körül

Busitia professor contra Petringenaru. A Vasgárdában csak megfelelő erkölcsi garancia mellett lehet működni

Oradea-Nagyvárad, november 21. A két biharmegyei vasgárda szervezet különös történetét már többször volt alkalmunk az Uj Kelet olvasóival ismertetni. Megirtuk, hogy Petringenaru cipészmeister saját csekélységét tartja az igazi vasgárdisták vezetőjének, addig Zelea Codreanu, a fővezér, Busitia belényesi középiskolai tanárt ismeri el biharmegyei adjutánsa gyanánt. Az élelmes Petringenaru úgy vélte meg oldani a gordiuszi eszmét, hogy új vezetőséget választott szervezetében és mig saját magát elnöknek választotta meg, addig Busitia professzort alelnöknek tette meg. Ez a manőver távolról sem volt alkalmas arra, hogy a két vasgárda szervezet között békét és egységet megteremtse. A Gazeta de Vest ugyanis mai számában Busitia professzornak a kérdés sel kapcsolatosan a szerkesztőséghez intézett alábbi levelét közli:

„Ugy látszik, hogy Bihar megyében két vasgárda szervezet működik, s ezek közül annak, amelynek én tagja vagyok, fogalma sem volt a másik létezéséről. Tekintettel a vasgárda egyszerű céljára, amelyért csak megfelelő erkölcsi garanciával rendelkező tagok dolgozhatnak, a helyzet ismerete alapján és miután nincs meg a kellő bizalmam a szervezet vezetőségében, nem tekinthetem magam a vasgárda tagjának.
Fogadjon szerkesztő ur, stb.
Ioan Busitia, tanár.“
Nem lehet kétséges, hogy a belényesi tanár az erkölcsi garanciák tekintetében Petringenaru cipészmeister multjára céloz, ha egy igen elegáns és diszkrét formában is. Busitia lemondása folytán új helyzet állott elő a biharmegyei vasgárdisták történetében. Az egyik szervezetnek van ugyan elnöke, de azt Zelea Codreanu nem ismeri el, a másik szervezet elismeri Zelea Codreanu, ennek viszont nincs elnöke. Mint látjuk, meglehetősen zavaros a helyzet. A nagyváradi zsidóság mindenesetre kívánja, hogy a komplikációk tisztázása a közrend szempontjából mellett történjék meg.

dása folytán új helyzet állott elő a biharmegyei vasgárdisták történetében. Az egyik szervezetnek van ugyan elnöke, de azt Zelea Codreanu nem ismeri el, a másik szervezet elismeri Zelea Codreanu, ennek viszont nincs elnöke. Mint látjuk, meglehetősen zavaros a helyzet. A nagyváradi zsidóság mindenesetre kívánja, hogy a komplikációk tisztázása a közrend szempontjából mellett történjék meg.

Nem lehet kétséges, hogy a belényesi tanár az erkölcsi garanciák tekintetében Petringenaru cipészmeister multjára céloz, ha egy igen elegáns és diszkrét formában is. Busitia lemondása folytán új helyzet állott elő a biharmegyei vasgárdisták történetében. Az egyik szervezetnek van ugyan elnöke, de azt Zelea Codreanu nem ismeri el, a másik szervezet elismeri Zelea Codreanu, ennek viszont nincs elnöke. Mint látjuk, meglehetősen zavaros a helyzet. A nagyváradi zsidóság mindenesetre kívánja, hogy a komplikációk tisztázása a közrend szempontjából mellett történjék meg.

Hétfőn dönt újra a vácutanács László Ákos és Schreiber Andor szabadlábra-helyezése ügyében

Nincs komoly fordulat a Lőrinczy-ügyben

Cluj-Kolozsvár, november 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Lőrinczy ügygel kapcsolatosan letartóztatott László Ákos és Schreiber Andor bank igazgatók újabb kérést adtak be a vádhatósághoz szabadlábra helyezésük érdekében. A szabadlábrahelyezési kéressel ma délelőtt foglalkozott a tábla vácutanácsa, de határozatot a fogvatartás kérdésében nem hirdetett, hanem azt hétfő délelőttre napolta el.
A Lőrinczy-ügyben egyébként Pastia vizsgálóbíró szabadsága miatt szünetelnek a kihallgatások. Az ügygel kapcsolatosan most a könyvszakértők foglalkoznak az összekuszált könyvelés labirintusaiban próbálják a Lőrinczy kezén eltűnt milliók hovatűnését felkutatni. A Lőrinczy-ügyben komolyabb fordulat a közel napokban nem is lesz kilátás.

— Az angol alsóház megszavazta a dum pingellenes törvényt. Londonból jelentik: Az alsóház 329 szavazattal 44 ellenében harmadszori olvasásban elfogadta a dum pingellenes törvényt. Egyidejű jelentés szerint, mig a jóvátételek, a háborús adósságok és a befagyott hitelek kérdése rendezést nem nyer, gyökeres javulás az angol pénzpiacra nem remélhető.

Hibásan működő

központi fűtéseket rendbehozok. Fizetendő csak kifogástalan működés esetén

MARKO V. okl. gépészmérnök Cluj.
Str. N. Joraa 11. Telefon 453.

A CHARITÉ szanatórium

Dr. Steiner v. egyetemi nyilv. rk. tanár vezetése alatt.

Cluj, Str. Regală (v. Majális-u.) 12a

Uj osztályt rendszeresített napi 150, ill. 200 lej ellátási és ápolási díjjal. Műtéseket lényegesen leszállított pausz árak.

zöbízottsága
lésén Pollak
jeruzsálemi
folytatott
Kajemeth
következő
ortbeosztást
szó.
el.
ágak: Löbl
Prof. Taub
ezdik műkö-
eny-körutja:
e ismert ki-
az E. Zs. N.
délyi hangr-
Tomassoff-
on, Lugoson,
Nagyváradon,
tionista kon-
svásárhelyen
masoffné az
en többezer
elt és párat-
zámtalan hi-
Erdély egész
dással várja
eit. A hang-
javára lesz-
sói helyicso-
marosvásár
okban a téli
kulturmunka
rhelyi helyi-
lyamán dr.
szerte ismert
enrik, mig a
dr. Deutach
os nyug, fő-
rtanak elő-
rosvásárhelyi
remélhetőleg
összes helyi-
port évi köz-
sz megtartva.
nes Ernő, az
számolót fog
ngresszusról.
gyta a
a Cornel
ságát
21. A fekete-
letartóztatott
ága újból le-
ranca inspek-
napos visz-
amelyet Sava
ett.
szekciójának
alkozott Sava
kérdésével s
ból helyben-
elrendeléséről
tartás mellett
váltanácshoz
nűleg már a
kozik az ügy-
ok megtagad-
ból jelentik:
triában több
ációt fejtenek
adása érdeké-
gek munkáját
lehetetlenné
x vasutak vil-
k: Ugy hírlík,
unkaalkalmak
ette a vasutak
ét.
az exportdi-
kormánytól.
petróleumter-
küldöttsége
rtesecu pénz-
arra kértek,
intézkedése-
érdekeinek
a az export-
gy ezáltal a
romániai pet

Dr. Danzig Sámuel főrabbi 25 éves jubileuma

Ma pereg le az utolsó órája annak a negyedszázadnak, amelyet dr. Danzig Samu főrabbi a máramarosszigeti szefárd hitközség élén eltöltött.

Nem mindennap akad Máramarosszigeten 25 esztendő jubileum. Hiszen az utolsó negyedszázadban nem sok olyan öröme volt a máramarosi zsidóságnak, amelynek huszötödik fordulóját érdemes volna megünnepelni, különösen ezekben a napokban, amikor az ország legszerencsétlenebb megyéjének egzisztenciájában teljesen felőrödött zsidósága a szó-szoros értelemben a halállal viaskodik.

De a mai jubileum mélyesen különbözik minden más évfordulótól. Nemcsak az igazi papnak és derék embernek huszötéves munkáját hirdeti ez az évforduló, de ez a negyedszázados tevékenység körülöleli a máramarosszigeti zsidóság boldogabb múltját, csüggedt jelenét és bizakodó jövőjét is. Mindaz, amit dr. Danzig Sámuel ez alatt a 25 esztendő alatt mondott és cselekedett egy-egy darabka a máramarosszigeti zsidóság életéből.

Ritka példája a tökéletes és ideális életnek ez a huszöt esztendő papi tevékenység. Már maga a megjelenése is arra predestinálta Danzig Sámuel, hogy ne csak papja, de imponáló szónok is legyen a város zsidóságának mindenki szemében. Szoborszerű alakja, kellemes, de erélyesen csengő orgánuma, tiszteletet parancsoló módon reprezentálta a zsidóság önértékét minden időben. Mélyesen konzervatív a vallásosságban, de forradalmi módon modern a zsidó nép emberi jogaiért vívott küzdelmeiben. Átfogó tudása, amely a talmudból és a zsidó tudomány nagy tárházából eresztette gyökerét, de megemésztette a legújabb kor filozófiai eszméiről is, lehetővé tette neki, hogy nemcsak a vallási, de a világi élet minden problémája között is simán és azonnal eligazodjék és ez a magyarázata annak a különös jelenségnek, hogy a város zsidóságának minden rétege a chászidikus beállítottságú ortodoxok és a vallástól már-már eltávolodó felvilágosodottak egyformán becsülték és szerették. Hogy ez milyen sokat jelent, azt csak az tudja megérteni, aki eléggé ismeri a máramarosszigeti zsidóság széthúzó életét. E sokszor ellenségesen szétváló áramlatok között az egyetlen valószínűség és élő kapcsolat éppen dr. Danzig Sámuel személye volt, akinek a szava mindig elég volt arra, hogy maradéknélkül minden zsidó számára fémjeljeze egyik vagy másik zsidó megmozdulást. Az az akció, amelynek a szálai az ő kezében futottak össze nem volt többé partikuláris zsidó megmozdulás, hanem az egész város zsidóságának egységes akarata. Csak az ő érdeme az, hogy a máramarosi zsidóság vallási és társadalmi békéje soha meg nem bomlott és amikor más városokban ellenségesen kerültek szembe a különböző zsidó áramlatok, a máramarosszigeti zsidóságot még mindig közös nevezőre lehetett hozni.

Nemcsak okos, de bölcs ember is dr. Danzig Sámuel, akinek a szerénysége már-már legendászerű. Mindazt a nagy tudást, erőt és lendületet, amit reprezentál, hiánytalanul a máramarosi zsidóságnak ajánlkozta. Hiszen az egyéni élete egészen más fordulatot vett volna, ha 25 esztendő alatt engedett volna ama kérések özőnének, amelyek nagyobb és gazdagabb hitközségek élére hívták. Ő azonban nemcsak a jó napokban, de a bajban és a nyomorúságban is szolgálni akarta az ő hitközségét és egész Máramaros zsidóságát, amelynek minden gondja szívéhez nőtt.

A máramarosi zsidóságot voltaképpen akkor kezdték értéke szerint megismerni és megbecsülni, amikor dr. Danzig Sámuel foglalta el a szefárd hitközség rabbiszkékét. Tünetes gyorsasággal kapcsolta be a máramarosszigeti zsidóságot az európai kultúra vérkeringé-

sébe. Ő teremtette meg a megyében az első zsidó népiskolát és ő faragott aktív zsidó harcosokat azokból a zsidó intellektuekből, akik önkülete talán egészen letértek volna a zsidóság útjáról. Uj hangot ütött meg a kormányok és hatóságok felé: a bátor és gerinces önértéknek a hangját, amely nemcsak a hivatalos közegek előtt talált méltó fogadtatásra, de megtanította a zsidóságból menekülő akarokat is, hogy nem a bujkáló és szégyenkező asszimiláció az út, hanem a zsidó élet nyílt vállalása.

Iskolapeldája az igazi zsidó pap hivatásának, a még ma is emlékeztető máramarosi jomkipuri razzia, amelyre nemcsak az ország, de a külföld zsidósága is felfigyelt és elismeréssel tapsolt annak a méltóságos és bátor magatartásnak, amelyet Danzig Sámuel testi épségének kockáztatásával a zsidóság jogait megvédelmezte.

1918 szeptember 16-án, Jomkipurt ünnepelte Máramarossziget egész zsidósága. A befejező Neila ima közepette fegyveres katonaság vette körül az összes templomokat és imaházakat, hogy a huszonhat órai böjtölés s önsanyargatás után katonai igazolásnak vessen alá a hívőket.

A szefárd templomban a Neilánál tartottak, amelyet dr. Danzig Samu főrabbi végzett. Egyszerre csak mozgolódás támadt a zsufolásig megtelt templomban. Pár pillanat alatt mindenki tudta, hogy razzia van és hogy a templomot egy csapat szuronyos katona zárta körül. A felháborodás moraja futott végig a templomban.

Amikor a főrabbi is értesült, hogy milyen meggyalázás érte a templomot, félbeszakította az istentiszteletet, nyugalmra intette hivatottait:

— Mindenki maradjon a helyén — mondotta harsány hangon.

És ünnepi fehér köntösben kiment a templom elé. Ekkorra már hatalmas tömeg gyűlt össze a szokatlan látványra.

— Ki a karhatalom vezetője? — hangzott dr. Danzig Sámuel energikus szava.

Pócs hadnagy jelentkezett.

— Kérem hadnagy ur, vonja el a templomtól a katonai kordont. En felelőseget vállalom a templomban imádkozó összes hívőimért.

— Magasabb helyről kapott parancs folytán nem tehetem — válaszolta a hadnagy.

A főrabbi a templom előtt összegyűlt és a többi templomokból kituduló ezrekre menő hívőkhoz fordult és emelkedett hangon felhívta őket, hogy maradjanak nyugodtan, amíg az illetékes hatóságoknál jogorvoslást keres. Majd úgy, ahogy volt, fehér köntösben, tálasszal a vállán, fején a fehér kucsmával utat akart törni magának, hogy a polgári hatóságokat keresse fel és azoknak segítségével távolítsa el a temploma elől a katonákat. A főrabbit ekkor a katonák körül fogták és szuronyukat a főrabbi mellé szegve, utját állották.

Mindenki megdöbbenve nézte, amint az őrség szuronyt szegzett a teljes papi ornátusban álló pap mellé. Az aszszonyok jajveszékelték, a gyermekek siráltak.

Csak a főrabbi állott rendületlenül, emelt fővel és kitárt mellel harsány hangon kiáltotta:

HORNIMAN'S TEA

— Inkább a vérem fog folyni, de templomomat és testvéreimet meggyaláznai nem hagyom!

Már-már ugylátszott, hogy embervér fogja pirostra pecsételni a szigeti zsidóság hosszunapját. A főrabbi hőies magatartása azonban mégis visszaretentette a szuronyokat és utat tört magának. A főrabbi fehér imaruhájában, a zsidó vezetők és nagy tömeg kíséretében a főispánt helyettesítő Szabó József alispánt kereste fel és felháborodástól remegő hangon követelte a karhatalom azonnali visszavonását.

Öt perc sem telt el és a főrabbi gerinces és bátor fellépésének meg volt a fogantatja: a razzia! elparancsolták a zsidó templomok elől.

Azóta tizenhárom megpróbáltatással teli esztendő múlt el a máramarosszigeti zsidóság feje felett. És a tizenhárom év minden hónapjában hol a mellét kellett neki szeggezzék a zsidóságot fenyegető veszedelmeknek, hol a tekintélyt kellett latba vesse a belső békéért. Hetekig hadakozott önfeláldozóan a borsai zsidóság életének és vagyonának a biztonságáért és heteken keresztül áldozott napot és éjszakát, hogy a leégett tűzhelyek a békeség atmoszférájában épüljenek fel újra.

Minden kulturális, népi, szociális és karitatív megmozduláshoz odaadta teljes idejét és energiáját. Ő maga huszöt esztendő hatalmas munkája után is szegény maradt anyagi javakban, de gazdag abban a nagy szeretetben és becsülésben, amely jubileuma napján szűkebb pátriájából Máramarostól, egész

Erdélyből és mindenhonnan, ahol csak személyét és munkáját ismerik, feléje áramlik.

(G. I.)

Dr. Danzig Sámuel előkelő rabbisá-lád sarja. Rabbi-tanulmányait a pozsonyi, majd a híres frankfurti jesivában végezte. Egyetemi tanulmányait pedig Bernben és Münchenben. Bernben prof. Ludwig Stein, a nemrég Berlinben elhunyt világhírű tudós tanítványa volt, akihez bensőséges kapcsolatok fűzték és akivel igen hosszú ideig állandó levelezést tartott fenn. Svájcban Rákosi Jenő lapjának a „Budapesti Hírlap” munkatársa volt, amelynek hasábjain politikai tudósításokon kívül, a bázeli cionista kongresszusról, az emlékeztető krakkói rabbi-kongresszusról és általában a zsidó világ nagyobb eseményeiről és problémáiról írt érdekes cikkeket. Tudományos munkásságának legismertebb alkotása: **Drei Genealogien der Moral** (Paul Ree, Friedrich Nietzsche und Bernard de Mandeville), amely két kiadást ért el és amelyről Rudolf Eisler az ismert irodalmi kritikus feltűnést keltő kritikát írt a bécsi „Neue Freie Presse” hasábjain. Számos külföldi zsidó lap munkatársa volt. 1906-ban választották meg a szigeti szefárd hitközség főrabbiájának. A legutóbbi községi választások után a zsidó kultuszt képviselte a szigeti városi tanácsban. Mint a máramarosi Zsidó Nemzeti Szövetség diszelnöke, a Joint igazgatósági tagja és a „Hiasz” ügyv. elnöke élénk tevékenységet fejt ki Máramaros közéletében.

Ma! Leghatásosabb fertőtlenítő — a „Vörös-Kereszt” fertőtlenítő gyógyszerpap!

Grácban letartóztatták Strassnoff Ignác utódját,

aki egy amerikai tábornokot a belga Lipót-renddel tüntetett ki

Bécs, november 21. Néhány nappal ezelőtt Grácban letartóztatták egy Shalving György Henrik nevű állítólagos angol állampolgárt, akit különböző családokkal és kémkedéssel vádoltak. Az első percben azt hitték, hogy Shelking egy angol szélhámossal azonos, akinek néhány évvel ezelőtt Franciaországban és Belgiumban gyűlt meg a baja a hatóságokkal, mert különböző francia erődítmények körül kalandozott állandóan és ezekről az erődökről fényképfelvételeket és rajzokat készített. Ezt az angolt akkoriban le is tartóztatták és néhány évre elzárták, azóta pedig nyoma veszett. Amint most megállapítást nyert, az állítólagos Shelking nem ez a volt angol férfi, hanem Stephan Ottó hírhedt nemzetközi szélhámossal azonos, aki több, mint egy évtizede követi el a legmerészebb csínyeket és legvakmerőbb csalásokat, de mindeddig nem tudták ártalmatlanná tenni.

Mostani letartóztatása alkalmával fellelvenitik a külföldi lapok és a hatóságok is mindazokat a komoly és mulatságos eseteket, amelyeknek Stephan Ottó volt a főhőse. Ezek közül is a legérdekesebb az, amely 1919-ben játszódott le Koblenzben, amely eset még a belga kormányt és belga királyi udvart is foglalkoztatta.

1919 októberében az antant által megszállt Koblenzben megjelent a belga születésű Stephan Ottó, aki erre az alkalomra a kitűnő hangzású Otto de Berney nevet vette fel és közölte a megszálló csapatok parancsnokával, hogy „a belga

király legmagasabb parancsára” érkezett abból a célból, hogy Allez amerikai tábornoknak a Lipót-rend parancsnoki keresztjét ünnepélyesen átadja. A kitüntetés átadása nagy katonai parádé mellett, az antant csapatok és a koblenzi tisztikar jelenlétében valóban meg is történt. Berney ur ezután még néhány napig Koblenzben tartózkodott és ezt az időt arra használta fel, hogy a magasarantu antant tisztiket jó néhány ezer fenttal megkönnyebbitse. A belga kormány néhány héttel később szerzett tudomást a hírről és ekkor, hogy ne blamálja az amerikai tábornokot, kénytelen volt a királynál kieszkölni a kitüntest, amelyet a szélhámós már előzetesen ányújtott számára. Stephan Ottót később az angol rendőrség elfogta, azonban közben az általa előlegezett kitüntetés híre hivatalosan is megerősítették s erre bocsánatkérések közepette szabadon bocsátották.

1920-ban a szélhámós Konstantinápolyban bukkant fel és ott a belga király fiának adta ki magát, a török hatóságok által ünnepeltette legmagasabb személyét, aminek viszonzásául megfélelő kölcsönök **fejében két kézzel osztogatta a belga kitüntetésekét. A belga királyi hercegi címet azóta is több ízben használta a nagy világfürdőkön, főleg a francia Rivierán és Montekarlóban és több ízben, mint a walesi herceg hadsége látogatta meg a Rajnavidéken a szövetségi katonai bizottságokat. A gráci rendőrségnek különösen nagy sikere az, hogy most sikerült az esztendő óta minden európai állam rendőrsége által körözött férfit elfogni.**

— Rembrandt, Tizian és Correggio festményeket találtak Moszkva közelében elásva. Párizsból jelentik: Moszkva közelében elásott roszdás bádogdobozban eredeti Rembrandt, Correggio és Tizian festményeket találtak meg, amelyek éveket ezelőtt tűntek el a moszkvai szépművészeti muzeum képtárából. A Tizian-kép kivételével a többiek sértetlen állapotban vannak, nem ártott meg nekik a föld nedvessége.

A jó angol teát, amely a szakértők öröme, mindenütt előnyben részesítik

ÁTMENETIKABÁT **Le! 1700 és feljebb**
RAGLAN Ia FLAUSCH **Le! 3000 és feljebb**
M. NEUMANN RUHAÁRUHÁZ (LUI), PIAȚA UNIREI 14.

HI

Az UJ KELET a bányási és Pósterkereszt: Felelős szerkesztő: Bukaresti Hátszegi Ernő. Cikkeink utány megjelölésév

— A Zsidó Pár Szekciója rendezte a 23-án, hétfőn szü ucca 9. számú nökség felkéri a fontos tárgysor gyűlésen pontosan jenek.

— Grandi olasz állapotát kötött a lira stabil Newyorkból jelen npi fogadás volt miniszter tisztelet az olasz külügy hajtattott s elutaz lapok értesülései külügyminiszter newyorki és phila ve bankok vezető amerikai jegybank fogják támasztani tása megőrizhető

— Kétmillió sch miatt gondnokság Albert bárót. Béc Albert bárót, az közlász miatt család lyeztetta. A báró a séges passzióknak carlo kaszióiban gek érték. A csá már nem akarja to báró költekezését.

tes, hogy az osztrácia tagjainak má kölcsönöket folyósi maga Groedel is jutott, mert szá fagyott”. Különö érték egy magyar kölcsönöket kapcsol adósságait kétmillió

— Zárlatot rend szinesznő egész va lentik: Ludwig fizetéseketellenné le offer sörgyári kö övadék ellenében to marad. Felesége, T egész vagyonára zárlatot az adóhiva sitották.

— A fogak soha meszetes szép szín és alkalmas fogke rendszeres kezelés a csapadékok, ame káiból képződnek a tériumfészkek. an dohány idének elő gok, amelyek a H gam-tömések köv zek gyakran, gyor toztatják meg a fo is alapos és rendszé lassal tudja megóv tehérségüket el ne fogpaszta kolloidál ágánál fogva eltá tatalan lerakódás kellemetlen hellett

— A wizo teáján. 5 órákor a Sálom-k prof. Julian Silber eloadásának címe: Julian Silberbusch tek és nagy érdekl fanatikus Sámson nek és aki egy él óráat akar szerezn hasztja el a teára el

— Gazdasági zav ágót követett el je paros. Prágából je egyik legismertebb on Fremam olmtű kereskedelmi mir tek, tegnap brodeck magát. Fremam nögy mat keltett minden ost ismerték, aki e na legképzettebb é rosainak. Az öngy ági nehézségekben alatai anvagi össze hatólag még súlyos nek.

HIREK

Az UJ KELET az egyetemest erdelyi és bányászati zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

A Zsidó Párt kolozsvári Ifjusági Szekciójára rendes választmányi üléset f. hó 23-án, hétfőn este fél 9 órakor Hoszszu uca 9. szám alatt tartja meg. Az elnökség felkéri a választmányi tagjait, hogy a fontos tárgysorozatra való tekintettel a gyűlésen pontosan megjelenni sziveskedjenek.

Grandi olasz külügyminiszter megállapodást kötött az amerikai bankokkal a lira stabilitásának biztosítására. Newyorkból jelentik: A városi házban ünnepi fogadás volt Grandi olasz külügyminiszter tiszteletére. Az ünnepség után az olasz külügyminiszter Jersey Citybe hajtatott s elutazott Philadelphióba. A lapok értesülései szerint Grandi olasz külügyminiszter megállapodást kötött a newyorki és philadelphiai Federal Reserve bankok vezetőivel aziránt, hogy az amerikai jegybankok szükség esetén alá fogják támasztani a lírát, hogy stabilitása megőrizhető legyen.

Kétföldi schillinges kártyaadósság miatt gondnokság alá helyezték Groedel Albert bárót. Bécsből jelentik: Groedel Albert bárót, az ismert iparmágnást tékozlás miatt családja gondnokság alá helyeztette. A báró az utóbbi időkben költséges passzióknak hódolt. Párizs és Monte Carlo kaszinóiban óriási kártyavesztések érték. A család, úgy látszik, most már nem akarja tovább fedezni a 63 éves báró költségeit. Groedel arról nevezte, hogy az osztrák és magyar arisztokrácia tagjainak magas kamatozás mellett kölcsönöket folyósított. Az utóbbi időben maga Groedel is fizetési nehézségekben szenvedett, mert számos ilyen hitele „bejárt”. Különösen nagy veszteségek érték egy magyar mágnásnak nyújtott kölcsönével kapcsolatban. Groedel kártyaadósságait kétföldi schillingre becsülik.

Zárlatot rendeltek el Tilla Durieux színésznő egész vagyonára. Berlinből jelentik: Ludwig Katzen-Ellenbogen, a fizetésképtelenné lett Schultheiss-Patzenhoffer sörgyári koncern vezérigazgatója a bíróság ellenében továbbra is szabadlábon marad. Felesége, Tilla Durieux színésznő egész vagyonára zárlatot rendeltek el. A zárlatot az adóhivatal részéről fogantatották.

A fogak sohasem veszíthetik el természetesen szép színiket, ha jó fogpaszta és alkalmas fogkefe használata mellett rendszeres kezelésben van részüik. Azok az csapadékok, amelyek a szájiüreg nyálcsőjéből képződnek (fogkő, lerakódás, bakteriális fémek), amelyeket kávé, tea és dohány ízének elő) és számos olyan dolgok, amelyek a higanytartalmu Amalgam-tömések következményei — mindezek gyakran, gyorsan és intenzíven változtatják meg a fogak külsőjét. Ön csak az alapos és rendszeres Odol-lal való ápolással tudja megóvni fogait attól, hogy elhárítsák el ne veszítsék. Az Odol fogpaszta kolloidális alkotórészei gazdag szén-dioxid tartalommal, amely a fogak tisztításánál fogva eltávolítja az összes tisztálattal lerakódásokat, megszünteti a kellemetlen lehelletet.

A wizo teáján, amely kedden délután 6 órakor a Sálom-klubban lesz megtartva, prof. Julian Silberbusch fog beszélni. Előadásának címe: „A fanatikus Sámson”. Julian Silberbusch előadásai már ismeretesek és nagy érdeklődést váltanak ki. A fanatikus Sámson egyike a legszebbeknek és aki egy élvezetes és tanulságos drámát akar szerepeltetni magának, az nem mossa el a teára eljönni.

Gazdasági zavarok miatt öngyilkosságot követett el egyik vezető cseh nagyiparos. Prágából jelentik: Csehszlovákia egyik legismertebb közéleti embere, Anton Preman oltmúti gyáros, akit nemrég kereskedelmi miniszteri tárcára jelölték, tegnap brodecki birtokán agyonlőtte magát. Preman öngyilkossága óriási izgalmat keltett mindenhol, ahol a nagyvállalat ismerték, aki egyike volt Csehszlovákia legképzettebb és leggazdagabb gyárosainak. Az öngyilkosság okát gazdasági nehézségekben keresik. Preman váltakozó anyagi összeomlásának előrelátólag még súlyos következményei lesznek.

Tizenegy tagból fog állani a német birodalom fizetőképességének vizsgálatára kiküldendő bizottság

Berlin, november 21. A német birodalmi kormány emlékiratba foglalta kérését a Young-tervben megállapított s a birodalom fizetőképességének vizsgálatára hivatott szakértőbizottság kiküldése iránt. A memorandumot eljuttatták Bazelbe, a Nemzetközi Fizetések Bankjához és a diplomáciai képviselők útján a jóváhagyásban érdekelt hatalmak kormányaihoz. A Nemzetközi Fizetések Bankja vezetősége a kérdésben foglaltakhoz képest azonnal in-

tézkedett, hogy a hatalmak jegybankjai a német részről előterjesztett kérés beérkezését tudomásul vegyék s megnevezzék a vizsgálóbizottságba kiküldendő delegátusait. A bizottság összesen tizenegy tagból fog állani. Hét tagot a hatalmak jegybankjai delegálnak, míg a többi négyet a hét delegátus fogja megválasztani valószínűleg Svájc, Hollandia és a skandináv államok pénzügyi szakértői közül.

Három húzás! Főnyeremény 1.000.000 lej
 Össznyeremények: 3.500.000 lej. — Nyereményeket az erdélyi református egyházkerület pénztára azonnal és készpénzben fizeti ki. Ne szalassza el szerencséjét és **vegyen református kórház sorsjegyet!**

Első húzás november 30-án

Csak egy élete van! Próbálja meg egyszer szerencséjét!

Erre a legjobb alkalom, ha református kórház sorsjegyet vásárol. Egy sorsjegy ára 100 lej. Kapható tözsdékben, üzletekben, bizományosoknál, piaci árusoknál. Központi sorsjegyiroda Cluj, Str. Bratianu 51. szám.

363 rendbeli család miatt kényszer-munkára ítélték két prágai tisztviselőt. Prágából jelentik: A prágai büntetőbíró-ság ma tárgyalta Klenka Antal 31 éves tisztviselő és Sustr Béla 26 éves tisztviselő bűnügyét, akiket 363 rendbeli csalással és 4 rendbeli sikkasztással vádoltak. A vádlottak a Fenix-palotában ugynevezett hitelirodát nyitottak, amelyben Klenka igazgatóként, Sustr pedig titkárként fogadta a kölcsönkeresőket. A kölcsöníró dának nem volt koncessziója, berendezését pedig család útján szereztek be. Klenkát 18 havi, Sustr pedig egyévi börtönrre ítélték, minthogy pedig mindketten már büntetett előéletűek, büntetésük letöltése után kényszermunka intézetbe utalják át őket.

Eljegyzés. Fried Zsóka Zilah és Singer Jenő Dés jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Simon Tikát Vintul-de-Josról eljegyezte Izrael Sándor.

Halpert Fisl a nagysomkúti főrabbi fia eljegyezte Rosenthal Margitát Marghittáról. (Minden külön értesítés helyett.)

A krakkói egyetemről kizártak három zavargó antiszemita diákok. Varsóból jelentik: A krakkói egyetemen az antiszemita zavargások ügyében az egyetemi tanács 3 hallgatót kizárt az egyetemről s 18 diákot a tanév első fél évének elvégzésével sújtott.

Szőrmét soha olyan olcsón nem vásárolhatott mint most. Összes bundáinkat eladjuk!

Déry szücsáruházz

Haydn ismeretlen operája. Bécsből jelentik: Hanns Weisbach bécsi zenetudós ráakadt Haydnnak eddig ismeretlen operájára, amely egyike a nagy zeneköltő legjobb műveinek. Weisbach a partitúrát különböző ausztriai és külföldi zenegyűteményekből állította össze. Az operát egy ebben az időben bemutatják Bécsben.

Páratlan esemény volt az új Astra-Mozgó szombati megnyitása. A csodás Mona Maris és a tüzesvériu spanyol José Moyica olyan pompás alakítást produkáltak, amelyet rég nem láthattunk kolozsvári vásznon. A közönség valóságosan övönlik a pazar kényelmű és ragyogású mozgóba és alig ha lesz ember Kolozsváron, aki meg nem nézné „A csábítót” ebben a páratlanul izgalmas filmben. Már 15 lejért is kitűnő helyet kapunk az Astra-Mozgóban.

Havi hateraz vagon buza és ötszáz vagon liszt behozatálát engedélyezte a csehszlovákiai gabonaimportbizottság. Prágából jelentik: A gabonaimportbizottság havi hateraz vagon buza és ötszáz vagon liszt behozatálát engedélyezte. Engedélyeket csak abban az esetben adnak ki, ha az importőrök igazolják nérv vagon külföldi búzával egy vagon belföldi buza vételét.

Harminchatezer kisiparos pénze vesz el két megbukott berlini banknál. Berlinből jelentik: A Markus & Comp. bankház, valamint a Handel-und Agrarbank fizetésképtelenséget jelentettek s nem nyitották ki pénztáraikat. Az utóbbi pénzügyintézetnél csaknem 36 ezer kisiparos betétje vesz el. Ugy hírlik, hogy mindkét bank vezetőit letartóztatják, mert sikkasztottak a bankok pénzéből s egyéb visszaéléseket is követtek el.

Novemberben példátlan arányokat öltött az angliai import. Londonból jelentik: Az áruimport októberben két és félszerese volt a szeptemberének. November első felében a behozatal egyenesen példátlan arányokat öltött s szeptember megfelelő időszakához hasonlítva csaknem elérte az akkori import nyolcszorosát.

A francia kamarában folytatták a külpolitikai interpellációk előterjesztését. Párizsból jelentik: A francia kamara mai ülésén folytatták a külpolitikai interpellációk előterjesztését. Ezuttal is tulajdonképpen baloldali szónokok beszéltek. A legközelebbi ülés kedden lesz, amikor Laval beszámolója is várható amerikai utjáról.

Anglia fizet. Newyorkból jelentik: Anglia 125 millió dollárt fizetett Amerikának s ezzel a mostani időpontig fennállott lejárt tartozásait teljes mértékben és az előírt határidőn belül kiegyenlítette.

Első vizsga a nagyklódi iparos-jesiván. Az elmúlt vasárnap az erdélyi zsidó közéletnek jelentős eseménye zajlott le. Az iklódi iparos-jesiva növendékei először vizsgáztak és pedig kitűnő eredménnyel. A vizsgáló bizottság, amelynek tagjai Glasner Akiba kolozsvári főrabbi, Schwartz Miksa, az erdélyi Árvagondozó főtitkára, Rosenberg Emanuel, Löbl József tanár, dr. Pártos Ervin és Sinos Jenő voltak, a legteljesebb megelégedéssel konstátálta, hogy a jesiva huszonegy növendéke kitűnően halad ugy a talmudi diszciplínákban, az asztalos-iparban és a világi ismeretek elsajátításában. Vizsga után Glasner Akiba főrabbi lendületes beszédben dicsérte az iskolában végzett munkát és köszönettel adózott Davidovics Viktornak, az apiros-jesiva intőző bizottsága elnökének és Braun Henrik iklódi főrabbinak. A beszédre Davidovics Viktor válaszolt, aki megrövidultán köszönte meg a vizsgáló bizottság elismerését. A bizottság tagjai ezután meemlézték a műhelyt, amelynek énekeit a Joint támogatásával szervezték be. A raklárak tele vannak kész butorokkal, amelyeket egy leányinternátus és a Paul Frlich kolozsvári orvos-szövetség rendelt.

Vár. hír. és ideghajások a termésheszes **Ferenc József** keserűvizet mint igen jó hátszítító szert eredményesen használják. Az orvosi tudomány leteleltatásánál képviselői írják, hogy a **Ferenc József** víz hatásával minden tekintetben meg vannak elégedve. A **Ferenc József** keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

NAPROL-NAPRA

A Brest kikötője közelében csaknem tíz éve elsüllyedt Egyipt gőzös kiemelési munkálatai folyamatban vannak. Buvárok bejutottak a roncsba s megállapították, hogy a hajó safe-termében az aranyszálmány, amelyet szállítottak, teljes egészében sértetlenül meg van.

A czensztochowai fogház ellen merényletet követtek el. A bombák explóziója nyomán a letartóztatási intézet egyik szárnyának falai beomlottak. A politikai foglyok szokási kísérletét az őrségnek sikerült megakadályoznia. A merénylőket nem fogták el.

A népszövetségi gyermekvédelmi bizottság tagjai elutaztak Kinába, hogy a nankingi kormánnyal tárgyalásokat folytassanak a nagyarányú gyermekkereskedelmek megfékezésére. A hankau-környéki árvizkatasztrófa óta különösen példátlan arányokat öltött a nyomor s a szűkölködők kevés rizsért is eladják gyermekeiket kereskedőknek, akik a fiatal kínaiakat gyáraknak, a leánygyermeket pedig a déli nagy kikötővárosok mulatóhelyeinek adják el.

A norvégiai Bergenből jelentik, hogy Wilkins sarkvidéket járt buvárhajóját, a Nautilust ma kivontatták a kikötőből a nyílt tengerre, bevonták az amerikai lobogót s a tengeralattjárót utolsónak elhagyó matróz megnyitott a hajón egy szelepet. Fél órába is beletelt, amíg a Nautilus eltűnt a hullámsírban. A buvárhajó elsüllyesztésénél jelen volt a bergeni amerikai főkonzul és Sverdrup professzor, sarkvidéki kutató is.

Snowden főpécsetőr nevét bevezették a lordok háza lajstromába. A volt kincstári kancellár a névsorban mint Viscount Philip Snowden of Ickornshaw szerepel. Ennek az az eredete, hogy Snowden a yorkshirei Cowliink Ickornshaw városrészében született s ott is nevelkedett.

Az amerikai kis- és közepmozik 10 centben állapították meg a belépti díjak egy-ségárát.

A külföldi artisták a munkaügyi miniszterium intézkedései folytán egy időre nem kapnak partra szállási engedélyt Angliában. A rendeletet azzal indokolják, hogy angol cirksuzi művészek és artisták ezrei nyomorgnak s nem engedhető meg ilyen körülmények között, hogy külföldiek vegyék el a kenyérüket s vigyék külföldre a szigetország pénzét.

Sir A. Jarrow glasgowi 90 éves hajógyáros repülőgépen körül akarja repülni Európát. A le bourgeti repülőtérrel, ahová Angliából légi uton érkezett, tovább utazott Genfbe.

Az októberben eltűnt Cleric svájci egyetemi tanár holttestét most a Greifensee vízében megtalálták. A jelek szerint idegromában öngyilkosságot követ-hetett el.

Ajaccióból jelentik, hogy Korzika területén a rendcsináló akció során újabban 131 letartóztatás történt.

Nurmi szíve. Berlinből jelentik: Nurmi, a hosszútávútlás világbajnoka, ez- időszerint Berlinben tartózkodik. A világhírű futót berlini tartózkodása idején dr. Gotheimer orvosprofeszor Röntgennel megvizsgálta és megállapította, hogy Nurminak háromszor nagyobb a szíve a normálisnál és ezzel magyarázható hihetetlenül nagy sportbeli teljesítményessége.

A mai asszony hogy élé szeret-lei ja a híres ame-rika! írónő

Ursula Parrott: Ex-feleség

c. világhírű regénye, az új Atheneum 12 kötetes hihetetlenül olcsó akció első kö-tete. Kötetje 300-400 oldal, hófehér papír d'szvaszonkötés

68 Lei Sorozatrendelő választása szerint **Ajándék-könyvet kap** tól Kvár, vagy Ex-fel séget utánvéttel

vember 22.
 an. ahol csak
 merik. feléje
 G. f.)
 kelő rabbi-sa-
 nyait a pozso-
 irti jesivában
 nyanyait pedig
 Bernben prof.
 Berlinben el-
 nitványa volt,
 atok fűzték és
 allandó levele-
 Rákosi Jenő
 rlap" munka-
 jain politikai
 zeli cionista
 etes krakkói
 talában a zsi-
 ról és probl-
 ket. Tudomá-
 mertebb alko-
 Moral (Paul
 Bernard de
 ad ért el és
 az ismert iro-
 keltő kritikát
 Presse" hasá-
 lap munka-
 tották meg a
 rabbiájának. A
 tások után a
 szigeti városi
 marosi Zsidó
 ke, a Joint
 Hiasz" ügyv.
 fejt ki Mára-
 -Kereszt"
 Ignác
 üntetett ké
 árá" érkezett
 merikai tábor
 snoki kereszt
 kitüntetés át-
 mellett, az
 enzi tisztikar
 is történt.
 y napik Kob-
 az időt arra
 strangu antant
 fonttal meg-
 hany néhány
 tudomást a
 ne blamálja
 kénytelen
 ni a kitünte-
 ár előzetesen
 Ottót ké-
 gta, azonban
 t kitüntetés
 itették s erre
 szabadon bo-
 antantinapoly-
 ga király fiá-
 hatóságok ál-
 bő személyét.
 elő kölcsönök
 a belga ki-
 hercegi ci-
 nálta a nagy
 cia Rivieran
 zben, mint a
 ogatta meg a
 közí katonai
 őrségnek kü-
 y most sike-
 európai ál-
 tt férfit el-
 orreggio fest-
 közelében el-
 szkva közle-
 obozban ere-
 Tizian fest-
 nyek éveket
 ai szépművé-
 Tizian-kép
 állapotban
 k a föld ned-

Paplan, vászon, selyem

a volt Judovics Lázár-féle üzlethelyiségben
Cluj, Regele Ferdinand 9.
kiárúsításon

Színház—Mozi

Az Astra-mozgó megnyitó előadása.
Ma délután adták át a közönség számára Kolozsvár legújabb látványosságát, az Astra-mozgót. Az Iparkamara impozáns palotájában világvárosi helyisége és artisztikusan szép nézőtere van ennek az új mozgójának. A délutáni megnyitót megelőzően a sajtó és meghívott közönség jelenlétében mutatták be, a mozgószínház kapunyitó filmjét: A csábitót. A pompás, az elsőrangú fény és hangvetítő apparátus kifogástalanul vetítette vissza és a sajtóbejelentés megérdemelt sikert aratott.

— **PAULO QUADRELLI.** A kolozsvári Román Opera színpadán csak akkor lehet jó tenoristákat hallani, ha néha egy-egy külföldi vendég látogat el ebbe a városba, amelynek szomorú emlékeztető Grozavescu távozása óta még csak közepes képességű tenorista állandó szerepléséhez sem volt szerencséje. Szerdán és pénteken egy fiatal olasz tenorista: Paulo Quadrelli debütált a kolozsvári publikum előtt. A Bohémek Rodolph-jában még kissé szintelen volt — amelynek oka bizonyára fáradtságában keresendő — pénteken este azonban Mantua hercegét a legnagyobb énekesszerepekre emlékeztető erővel és biztonsággal énekelte végig. Hangja különösen középfekvésben érecs, tömör, meleg zengése maradék nélkül érvényesült. A Rigolettóban nem egyszer nyílt színi tepszakitotta félbe Paolo Quadrelli, aki olaszos fűzrel, de nem egészen kiforrott játékkésziséggel interpretálta a léha és vidám ifjú herceget. Hangjának fekvése kétségek nélkül inkább hős tenorszerepekre predestinálja és valószínű, hogy kvalitásai ma este a Tosca Cavaradossijában különösképpen érvényre fognak jutni.

A Magyar Színház heti műsora

Vasárnap d. u. 5 órákor: A torockói menyasszony. (Ujdonság, másodsor. Rendes helyárrakkal. Neményi Lili fellépésével. Sorozatsz. 64.)

Vasárnap este 8¹/₂ órákor: A torockói menyasszony. (Ujdonság, 3-adszor. Napi bérlet „B” 10. Sorozatsz. 65.)

Hétfő este 8¹/₂ órákor: A torockói menyasszony. (4-edszer. Napi bérlet 11. sz. „A”. Sorozatsz. 66.)

Kedd este 8¹/₂ órákor: Váradi Miklós jubileuma és bucsuja a színpadon. Ünnepi előadás. Színrekerül: A babonások. (Sebesi Samu darabja. Először. Rendes helyárrak. Bérlet 11. sz. „B”. Sorozatsz. 67.)

Szerda: Szerelmi párbaj. (Ujdonság, először. Báró Hatvány Lilinek Amerikában óriási sikert aratott színjátéka. Poór Lili fellépésével. Váró Anny bemutatkozása. Premierbérlet 13. sz. Sorozatszám: 68.)

Csütörtök: I. Sebő Miklós, a rádió és grammofon legkedvesebb sztárjának fellépése legújabb és legnépszerűbb slágerszámai. II. Szovjetházasság, vagy A kör négyzetesítése. (Ujdonság, először. Katejev világhírű vígjátéka. A történet színhelye: Oroszország 1931-ben. Napi bérlet 12. sz. A. Sorozatszám: 69.)

Péntek: I. Sebő Miklós, a rádió és grammofon legkedveltebb művésznének fellépése teljesen új műsor keretében. II. Szovjetházasság, vagy A kör négyzetesítése. (Ujdonság, 2-szor. Napi bérlet 12. szám, B. Sorozatszám: 70.)

Szombat d. u. Az elcsérelt ember. (Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárrakkal. Sorozatszám: 71.)

Szombat este 8¹/₂-kor: Feketeszaru cseresznye. (Bérletszünetben. Sorozatszám: 72.)

Vasárnap d. u. 5-kor Tánase revütársulata.

Vasárnap este 9-kor: Tánase revütársulata.

CORSO-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap délelőtt 11 órákor vigjáték Matiné. Patt és Patachon. Olcsó helyárrakkal.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor: Mocsányi-Lakos jazz-humoristák személyes fellépése és a Koncert filmremek. Főszerepekben: Olga Tschechowa, Ursula Grablei, Walter Janssen Oscar Karlweiss. Műsor előtt az országos daloskövetség filmjének bemutatása.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap: Az ál-marsall nagyszerű vigjáték. Főszerepekben: Vlastra Burian és Roda Roda. Műsoron kívül hangos hradó és „Magyar Gulyás” legújabb Micky Maus.

Hétfő: Olympia. Molnár Ferenc hasonló nevű világhírű darabja nyomán, főszerepekben: Nora Gregor (Mary Dugan címszereplője) és Theo Schall.

Kedd: Olympia. Molnár Ferenc hasonló nevű világhírű darabja nyomán, főszerepekben: Nora Gregor (Mary Dugan címszereplője) és Theo Schall.

Szerda: Olympia. Molnár Ferenc hasonló nevű világhírű darabja nyomán, főszerepekben: Nora Gregor (Mary Dugan címszereplője) és Theo Schall.

SZINKÖR-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap d. e. 11 és d. u. 3 órákor: A cirkusz. (Charlie Chaplin legtekintesebb filmje, a nagy komédiásnak eddig utól nem ért páratlanul mulatságos és mély filmböhözata.) Helyárrak: földszint 20 lej, erkély 10 lej.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap: A becsületes gyilkos, spanyol dráma, főszerepekben: Gary Cooper és Fay Wray.

KÖZGAZDASÁG

A Banca Nationala pártolja, a magánbankok viszont visszautasítják a mezőgazdasági adósságok konvertálásának tervét

Január elsején a Banca Nationala újból bevezeti a háboru előtti inkasszó rendszerét

Bucuresti-Bukarest, november 21. Tegnap Bukarestben értekezletet tartottak a kis- és nagybankok képviselői és memorandumot szerkesztettek, amely eljuttatnak a pénzügyminiszternek. Ebben a memorandumban a maguk részéről visszautasítják a mezőgazdasági adósságok konvertálásáról szóló javaslatnak az eszméjét. Argetoianu pénzügyminiszter egyéb kint a bankkereskedelem problémájával kapcsolatosan kedde nagy értekezletet hívott össze és erre meghívta az ipar- és kereskedelmi kamarák üléseit is. Az értekezleten a pénzügyminiszter bemutatja a szakembereknek a törvényhozás mindkét háza elé kerülő pénzügyi jellegű törvényjavaslatokat, hogy azokat a szakértők is megvitassák.

Ma délután három órára összehívták a kamara költségvetési bizottságát, hogy a pénzügyi javaslatokat megvizsgálják és ezután a többi bizottság elé utalassák mielőtt a kamara plénuma elé kerüljenek.

A Banca Nationala igazgatótanácsa tegnap ülést tartott és elhatározta, hogy Manoilescu kormányzó memorandumot terjeszt a pénzügyminiszter elé a mezőgazdasági adósságok konvertálása tárgyában.

Egyébként ugyancsak a tegnapi igazgatótanácsi ülésen határozták el, hogy újból bevezetik a háboru előtti inkasszó rendszert január elseji kelettel. Ennek a határozatnak alapján az ország területén egyelőre 22 fióknézetnél megkezdődik az inkasszó forgalom.

RADIO MŰSOR

Vasárnap, november 22.

Bukarest. 18.10: Zenekari hangv. 19: Rádiógyetem. 19.40: Grammofon. 20: Fall: Sztambul rózsája c. operett, szünetben hírek.

Budapest. 9: Hírek, kozmetika. 11: Egyházi zene. Utána pontos idő, időjárás, majd szalózenekari hangv. A hangverseny szünetben Rádiókrónika, majd grammofonhangv. 3: A földművelésügyi minisztérium előadása. 5: Hangv. 6.15: Szunay históriák. 6.50: Dalok. 7.30: Sport. — 7.45: Hangjáték. 8.20: Pontos idő. 9.25: Kétszongorás jazz, majd cigányzene.

Bécs. 13.30: Mascagni: Parasztbecsület.

15.05: Hangv. 17.15: Zongoraötös. 18.35: Operettrészletek. 22.40: Zenekari hangverseny.

Breslau. 21.30: Beethoven V. szimf. Hamburg. 23: Grieg hangv.

Varsó. 22.10: Zongorahangv. Poznan. 23: Táncczene.

Milánó. 20.35: Mascagni: Parasztbecsület, Leoncavallo: Bajazzók.

Prága. 21.30: Haydn vonósnégyes. Pozsony. 20.30: Népszerű zene.

Oslo. 18: Hegediverseny. Stockholm. 20.45: Rádiózenekar.

Toulouse. 21: Operettdalok. 22: Argentínai zene.

Hétfő, november 23.

Bukarest. 17: Rádiózenekar. Blankenberg, Gounod, Strauss, Rubinstein művei.

Arainkat lényegesen LESZÁLLITOTTUK

10 fával fűt egy 24 kg. szobát órán át

Árjegyzéket díjtalanul küld:

Szántó Dezső és Fia ORADEA

Helyi képviselet: BARZEL vas-üzlet Cluj, Széchenyi-tér

Budapest. 9.15: Hangv. 12.05: Grammofonhangv. 2.45: Hírek. 7.35: Filharmónikus hangv. 9.45: Pontos időjárás, időjelzés, hírek, majd jazz és cigányzene.

Bécs. 21.30: Jazz. Berlin. 23: Táncczene.

Breslau. 19: Szórakoztató zene. Varsó. 18.30: Grammofon.

Milánó. 21.30: Schumann és Chopin szerzeményei.

Róma. 19.50: Grammofon. 21: Könnyű zene.

Oslo. 22.05: Kamarazene. Toulouse. 20: Orosz dalok.

Riga. 21.30: Mandolinzene. Prága. 22.20: Vendéglői zene.

Kassa. 18.20: Grammofon. London. 22.15: Férfikar.

Ljubljana. 20.30: Énekverseny. 21.15: Szalózene.

Lahti. 18.19: Zsidó dalok. Svájci Roman adó: 20.35: Szimf. hangv.

Apróhirdetések

„EXPRESS” libahuscsarnok

ארט כפר

ORADEA, Piata Mihai Viteazul No. 11. FRIEDMANN M.

Szállítok minden mennyiségben prima olvasztott libasírt a 65 lej libabört és hájat a 50 lej libafüstölthust a 80 lej kilogrammonként. Ügyeljen a címre!

Hölgyek figyelmébe. Legújabb

Bubi paróka transzformáció villannyá gondórtva, mely 6-8 hónapig megtartja a hullám és göndörséget felelősség mellett. Egyedüli készítője Mussa Gyula, Str. Memorandului 10.

Ezüst evőeszköz vásárlásánál csak a harang védjeggyel ellátott árut kérje, mint egyedüli bármely külföldivel egyenértékű gyártmányt. Tacumul ezüstárugyár Cluj, Str. Gen. Neculcea (Kornis ucca) Nr. 4.

Garanciával rendelkező ügynökök felvételnek. „Kereseti lehetőség” jellegű Rudolf Mosse, Cluj.

Jól bevezetett rentabilis vállalatok 4-500.000 lejrel társat keresek. Cím a hirdetőbe.

Házvezetőnő izraelita, középkorú, jól főz, felvétetik egy beteg idős nőhöz. Ajánlatokat „Hüségese” jellegűre Rudolf Mosse-hoz Arad.

Ebédő, kaukázusi diógyökér, finom kávévitelű, eladó. Berkovits műasztalos, Dénes ucca 2.

Háromszobás modern, minden komforttal ellátott elsőemeleti lakás azonnali olcsón kiadó. Regele Ferdinand 33.

Fűszerüzletbe tanulónak, román, magyar nyelvtudással, fiut keresek. Szombaton zárva. Heilprin József, Huedin.

Újra megnyílt Léb ort. kóser étterem Malom u. 14 sz. alatt. Izletes ételek, olcsó árak, kellemes helyiség. Utazóknak 10 százalékos kedvezmény. Abonoma, esküvőbankettek olcsó áron.

Megye székhelyén fűszer- és csemegéüzlet keres szakértőt, óvadékképes bizalmasnyost. „50-100.000” jellege.

Előnyomtatás, csipkebevarrás, montírozás, kelengyék készítése, goblenvarrás legolcsóbban Fisch Böske kézimunkaszalonjában Malom ucca 16.

Női és férfi fehérnemű varrást olcsó árban vállalom. Házhoz is megyek. Pálák Lenke, Rudolf ut 7.

Sapkahorgolást, selyem és gyapjúolcsón vállalom. C. Decebal 13., (volt Böldöf ut) jobbra, utolsó ajtó.

XIV. ÉV Cluj—november 5692

Az Uj Kelet és bántsa

Gikkeink forrás me

Késiratoka megörzészük

Az alkotmány és a kormány

Az alkotmány politikai csapásai

Jorga és Arad akkor sem fedte De akár olvas a kormányon az nekik éppen

A minap napilap megjelent Tegnap pedig szes egybehív megartását. A kis izelitót Ar cepciójából.

Mondanunk veszedelmes tórikus intézk szőlásszabadsá tonsági szepel bontó törekvé

A történelen reket hagyni k kat.

Az elfojtott csend látszata feszültséget i zetése már ne

Gyenge kor erősnek szere ban, amit Jorg nem az erő, zése.

Ennek pedig A diktatúra játék is.

Éz is reko

Most már i Argetoianu pé halálosan kom Tudniillik az magánalkalma hoz, hogy e ke nyos rekompem Rekompenzá dolog. Lehetne Igerhetne vo miniszter, hog épít valamenn egy családi há lehajtsa a fej zott.

Vagy igért miniszter vala Argetoianu el a rekompem Nem családi i val meggyötöi bet.

Nyugdíjinté Hát nem ro Hiszen a ny záció, hanem Joggim arra, adón felül, n vonjanak le a szolgáltatás n

Valaki azt n szolgáltatás n vonásért egy majd a magán De az állam kat.

Hát még egy

Az akaszt

Budapesten történt. Alig statáriális ki tentő” példa alább is a bet

Tegyük hozz el. Nem pedig nagyobb része nem azzá lesz körülmények.

nek a költökté ilyenekül szül Ezelőtt het

Taine, a nagy a bün épü